

PARTER

Sökande

BillerudKorsnäs Sweden AB, 556876-2974
Box 703
169 27 Solna

Ombud: Advokat [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

Motparter

1. Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå

2. Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

SAKEN

Tillstånd (ändringstillstånd) till ökad produktion av blekt sulfatmassa vid Karlsborgs Bruk, Kalix kommun

Avrinningsområde: 3/4 (mellan Sangisälven och Kalixälven)
Koordinater: N: 7321800 E: 878200

DOMSLUT

Tillstånd

Med ändring av Umeå tingsrätts, miljödomstolen, dom 2009-08-28 i mål nr M 1177-08, lämnar mark- och miljödomstolen BillerudKorsnäs Sweden AB tillstånd (ändringstillstånd) enligt miljöbalken att från och med år 2019 producera högst 350 000 ton blekt sulfatmassa per år vid Karlsborgs Bruk.

Villkor

För ändringstillståndet gäller de villkor (nr 1–19) och de delegerade frågor som har föreskrivits för grundtillståndet och i efterföljande domar (Umeå tingsrätts, miljödomstolen, deldomar 2003-10-30, 2007-08-24, 2008-09-23, 2008-11-12, 2009-06-17 och dom 2013-05-13 i mål nr M 58-03 samt Svea hovrätts, miljööverdomstolen, domar 2005-05-10 i mål nr M 8553-03 och 2009-12-08 i mål nr M 6913-07), med nedanstående ändringar och tillägg beträffande villkor nr 2–6, 11–16 och 18–19 samt tillkommande villkor (nr 20).

Villkor 2

Halten stoft i utsläpp från mesaugnen får som medelvärde av minst sex mätningar per år inte överstiga 40 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Villkor 3

Halten stoft i utsläpp från barkpannan får som medelvärde av minst sex mätningar per år inte överstiga 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Villkor 4

Utsläpp av gasformigt processsvavel från sodapannan, mesaugn, destruktionsugn, reservförbränning och reservluftning får uppgå till högst 50 ton per år.

Villkor 5

Utsläpp av svavelväte från sodapannan får inte överstiga 10 mg/Nm³ torr gas mer än 5 procent av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Villkor 6

Utsläpp av svavelväte från mesaugnen får inte överstiga 50 mg/Nm³ torr gas mer än 5 procent av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Villkor 11

Utsläpp av processvavel från smältalösare, hartskokeri och diffusa svaga gaser ska samlas upp och förbrännas i ett s.k. svaggassystem eller motsvarande. Resterande utsläpp från dessa källor får som årsmedelvärde inte överstiga 0,12 kg S/ton.

Mätning ska ske minst en gång per år.

Villkor 12

Villkoret upphävs (ersätts av villkor 20).

Villkor 13

Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

60 dB(A) måndag-fredag (kl. 06-18)

50 dB(A) nattetid (kl. 22-06)

55 dB(A) övrig tid

Arbeten som typiskt sett ger upphov till momentana ljudnivåer högre än 65 dB(A) får inte förekomma nattetid.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärden ska mätas/beräknas för de tider då verksamheten pågår. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter anmodan från tillsynsmyndigheten, dock minst en gång per år. Mätning ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer.

Villkor 14

Utsläpp av TOC (totalt organiskt kol) med avloppsvatten får som årsmedelvärde inte överstiga 7,4 ton per dygn.

Villkor 15

Utsläpp av AOX (klorerad organisk substans) med avloppsvatten får som årsmedelvärde inte överstiga 0,2 kg per ton blekt massa.

Villkor 16

Villkoret upphävs.

Villkor 18

Villkoret upphävs (ersätts av villkor 20).

Villkor 19

Utsläpp av stoft från sodapannen får som årsmedelvärde inte överstiga 60 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂.

Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning sex gånger per år.

Villkor 20

Utsläppet av kväveoxider (NO och NO₂) räknat som NO₂ från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn och barkpanna får inte överskrida 550 ton per år. Utsläppen från sodapanna, mesaugn och destruktionsugn får som månadsmedelvärde inte överstiga 1,4 kg per ton blekt massa under fler än två månader per kalenderår.

Uppskjuten fråga

Mark- och miljödomstolen skjuter upp frågan om fastställande av slutliga villkor för utsläpp av suspenderade ämnen med avloppsvattnet mätt som SÄ GF/A.

BillerudKorsnäs Sweden AB ska under prövotiden utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna för att begränsa utsläpp av suspenderande ämnen mätt som SÄ GF/A. Målsättningen för utredningen ska vara att utsläppsnivåerna för TSS enligt BAT 19 (tabell 1) om 1,5 kg/ADt och BAT 50 (tabell 20) om

0,35 kg/ADt ska innehållas. Utredningen ska omfatta frågan om vad som kan betraktas som normal drift.

Bolaget ska redovisa resultatet av utredningen och förslag till slutliga villkor för den totala driften till mark- och miljödomstolen senast den 31 oktober 2022.

Provisorisk föreskrift

Som provisorisk föreskrift fram till dess att prøvotidsförfarandet avslutas eller annat beslutas gäller följande.

Utsläppet av SÄ GF/A får under de perioder som anges i tabellen nedan inte överskrida följande värden som årsmedelvärden under normal drift.

	2019-01-01 t.o.m. 2019-12-31	Fr.o.m. 2020-01-01
Utsläpp från tillverkning av blekt sulfatmassa	2,4 kg/ADt	2,2 kg/ADt
Utsläpp från papperstillverkning	1,1 kg/ADt	0,7 kg/ADt

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att för tiden fram till dess att prøvotidsförfarandet avslutas, föreskriva villkor om vad som är att betrakta som normala respektive onormala driftförhållanden när det gäller den provisoriska föreskriften.

Upphävande av delegation

Mark- och miljödomstolen upphäver miljödomstolens delegation i deldom meddelad den 17 juni 2009 i mål nr M 58-03 i den del som avser villkor rörande utsläpp av suspenderade ämnen, SÄ₇₀.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Verkställighetsförordnande

Mark- och miljödomstolen avslår BillerudKorsnäs Sweden AB:s yrkande om att tillståndet ska få tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Upphävande av delegation	5
BAKGRUND	9
Nuvarande tillstånd.....	9
Meddelad dispens rörande BAT-slutsatser.....	9
Nu aktuell ansökan	10
YRKANDEN M.M.	10
Bolagets yrkanden	10
Remissmyndigheternas slutliga inställning	10
Bolagets slutliga villkorsförslag	11
Länsstyrelsens slutliga villkorsförslag	13
Huvudförhandling och syn	14
BOLAGETS ANSÖKAN	14
Orientering.....	14
Plan- och omgivningsförhållanden m.m.	15
Tidigare prövning	15
Denna ansökan	19
Befintlig och planerade produktionsanläggningar	20
Förbrukning av råvaror och andra resurser	20
Transporter	21
Miljöfrågor	21
Samråd.....	26
2 kap. miljöbalken	26
Kontroll	27
Villkor m.m.	27
INKOMNA YTTRANDE.....	28
Naturvårdsverket	28
Länsstyrelsen i Norrbotten	29
MSB.....	37
BOLAGETS BEMÖTANDE.....	37
Principfrågor.....	37
Reviderade villkor	38
DOMSKÄL	43
Prövningens omfattning och avgränsning	43
Miljökonsekvensbeskrivningen.....	44

Tillåtlighet och tillstånd.....	44
Villkor	46
Uppskjuten fråga och provisorisk föreskrift.....	53
Meddelade delegationer	54
Verkställighet m. m.	55

BAKGRUND

Nuvarande tillstånd

Karlsborgs Bruk är beläget ca 10 kilometer öster om Kalix. Dåvarande miljödomstolen vid Umeå tingsrätt lämnade genom deldom den 30 oktober 2003 Billerud Karlsborg Aktiebolag tillstånd att vid Karlsborgs Bruk dels tillverka högst 290 000 ton blekt sulfatmassa per år och högst 175 000 ton papper per år, dels betryka högst 70 000 ton per år internt och externt tillverkat papper (mål nr M 58-03). Tillstånd lämnades även till att utföra erforderliga ändringar av anläggningen. Slutliga villkor för verksamheten fastställdes i skilda avgöranden inom ramen för det målet och – efter överklaganden – inom ramen för dåvarande Miljööverdomstolens mål nr M 8553-03 och M 6913-07.

Miljödomstolen lämnade i domar den 30 september 2004 och 27 oktober 2006 Billerud Karlsborg Aktiebolag tillstånd att öka produktionen av blekt sulfatmassa till 310 000 ton under vart och ett av åren 2004 och 2005 respektive 2006 och 2007 (mål nr M 4402-04 respektive M 1150-06).

Miljödomstolen lämnade i dom den 28 augusti 2009 Billerud Karlsborg Aktiebolag tillstånd (ändringstillstånd) enligt miljöbalken att öka produktionen av blekt sulfatmassa till 320 000 ton per år (mål nr M 1177-08).

Verksamhetsutövare vid Karlsborgs Bruk är numera BillerudKorsnäs Sweden AB (bolaget).

Meddelad dispens rörande BAT-slutsatser

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län har i beslut den 20 september 2018 lämnat bolaget dispens från de krav (BAT-slutsatser) beträffande utsläpp av suspenderade ämnen som följer av industriutsläppsförordningen (2013:250).

Nu aktuell ansökan

Bolaget har ansökt om tillstånd att öka produktionen av blekt sulfatmassa vid Karlsborgs Bruk. Enligt ansökan planeras ingen ändring beträffande pappersproduktion och bestrykningen av papper i förhållande till nu tillståndsgivna förhållanden. Mark- och miljödomstolen har i en deldom den 8 november 2017 lämnat bolaget ett tidsbegränsat tillstånd (ändringstillstånd) att under år 2017 producera 328 000 ton blekt sulfatmassa. Domstolen har vidare i en deldom den 29 augusti 2018 lämnat bolaget ett tidsbegränsat tillstånd (ändringstillstånd) att under år 2018 producera 335 000 ton blekt sulfatmassa vid bruket. Vad domstolen har att ta ställning till i den nu aktuella domen är om bolaget ska få ett permanent tillstånd till en produktionsökning från och med år 2019 och vilka villkor som i så fall ska gälla för tillståndet.

YRKANDEN M.M.

Bolagets yrkanden

Bolaget har yrkat att mark- och miljödomstolen genom ett ändringstillstånd lämnar bolaget tillstånd att från och med 2019 öka produktionen vid Karlsborgs Bruk av blekt sulfatmassa till 350 000 ton per år.

Bolaget har vidare yrkat att mark- och miljödomstolen förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft, dvs. ett s.k. verkställighetsförordnande.

Remissmyndigheternas slutliga inställning

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) och Naturvårdsverket har yttrat sig i målet. Även Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har yttrat sig och då i fråga om säkerhetsrapporten. Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig i målet.

Länsstyrelsen har förklarat att den inte har någon invändning mot att ett permanent tillstånd till produktionsökning lämnas och inte heller mot att ett verkställighetsförordnande meddelas.

Naturvårdsverket godtog att bolaget lämnades ett tidsbegränsat tillstånd till produktionsökning under år 2017. Naturvårdsverket har däremot motsatt sig att mark- och miljödomstolen genom ett ändringstillstånd lämnar bolaget ett permanent tillstånd till produktionsökning för tiden därefter.

Mark- och miljödomstolen har i beslut den 8 februari 2018 avslagit en begäran av Naturvårdsverket om komplettering av ansökan, vilken efterfrågades i syfte att möjliggöra en samlad prövning av hela verksamheten. Naturvårdsverket har därefter avstått från att yttra sig i målet och har inte deltagit vid huvudförhandlingen i målet.

Bolagets slutliga villkorsförslag

Bolaget, som justerat sina villkorsförslag under målets handläggning, har yrkat – som talan slutligt bestämts – att de villkor m.m. som gäller för grundtillståndet ska gälla även för det aktuella ändringstillståndet, med de ändringar (villkor 2–6, 11–13, 15, 18–19) och tillägg (villkor 20) som anges nedan.

När det gäller utsläpp av suspenderade ämnen med avloppsvattnet, har bolaget inte lämnat något förslag på villkorsändring av det gällande villkoret 16. Länsstyrelsen har föreslagit att frågan om en eventuell villkorsändring avgörs efter en provotid. Bolaget har accepterat ett utredningsförfarande med efterföljande provotidsredovisning under hösten år 2022, men har motsatt sig att det meddelas en provisorisk föreskrift att gälla under provotiden. Bolaget har lämnat ett förslag till utredningsföreskrift.

Villkor 2

Halten stoft i utsläppet från mesaugnen får som medelvärde av minst 6 mätningar per år inte överstiga 40 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Villkor 3

Halten stoft i utsläppet från barkpannan får som medelvärde av minst 6 mätningar per år inte överstiga 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Villkor 4

Utsläppet av gasformigt processvavel från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn, reservförbränning och reservutluftning får uppgå till högst 50 ton per år.

Villkor 5

Utsläppet av svavelväte från sodapannan får inte överstiga 10 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Villkor 6

Utsläppet av svavelväte från mesaugnen får inte överstiga 50 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Villkor 11

Utsläppet av processvavel från smältalösare, hartskokeri och diffusa svaga gaser ska samlas upp och förbrännas i ett s.k. svaggassystem eller motsvarande. Resterande utsläpp från dessa källor får som årsmedelvärde inte överstiga 0,12 kg S/ton. Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år.

Villkor 12 och 18

Villkoren utgår och ersätts av villkor 20.

Villkor 13

Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

60 dB(A) måndag-fredag (kl. 06.00-18.00)

50 dB(A) nattetid (kl. 22.00-06.00)

55 dB(A) övrig tid

Arbeten som typiskt sett ger upphov till momentana ljudnivåer högre än 65 dB(A) får inte förekomma nattetid.

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar. Ekvivalentvärden ska mätas/beräknas för de tider då verksamheten pågår. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter anmodan från tillsynsmyndigheten, dock minst en gång per år. Mätning ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer.

Villkor 15

Utsläppet av AOX (klorerad organisk substans) med avloppsvattnet får som årsmedelvärde inte överstiga 0,2 kg per ton blekt massa.

Villkor 19

Utsläppet av stoft från sodapannan får som årsmedelvärde inte överstiga 60 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst 6 gånger per år.

Villkor 20 (nytt)

Utsläppet av kväveoxider (NO och NO₂), räknad som NO₂ från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn och barkpanna får inte överskrida 550 ton/år. Utsläppet från sodapanna, mesaugn och destruktionsugn får som månadsmedelvärde inte överskrida 1,4 kg/ton blekt massa under fler än två månader per kalenderår.

Länsstyrelsens slutliga villkorsförslag

Länsstyrelsen har godtagit bolagets villkorsförslag beträffande villkor 4-6, 11 och 20. Länsstyrelsen har förklarat sig inte ha några synpunkter på bolagets villkorsförslag 15.

Länsstyrelsen har lämnat likalydande villkorsförslag som bolaget när det gäller

villkor 2 och frånfallit sitt alternativa förslag att frågan om ett nytt villkor avgörs först efter en provotid.

När det gäller villkor 13, som avser buller, har länsstyrelsen lämnat ett likalydande förslag som bolaget när det gäller första stycket i villkorsförslaget. När det däremot gäller andra stycket i bolagets villkorsförslag, har länsstyrelsen förordat att frasen ”arbeten som typiskt sett” preciseras alternativt att detta stycke ges en annan formulering.

Vad beträffar eventuellt nytt villkor för utsläpp av suspenderade ämnen med avloppsvatten (befintligt villkor 16), har länsstyrelsen föreslagit att frågan avgörs efter en provotid och att provotiden löper fram till och med den 29 september 2022 samt att det meddelas en provisorisk föreskrift att gälla under provotiden. Länsstyrelsen har dock avstått från att lämna ett förslag på provisorisk föreskrift.

När det gäller villkor 3, som gäller utsläpp av stoft från barkpannan, har länsstyrelsen föreslagit att medelvärdet inte får överstiga 30 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Såvitt gäller villkor 19, som avser utsläpp av stoft från sodapannan, har länsstyrelsen föreslagit att årsmedelvärdet inte får överstiga till 50 mg/Nm³ torr gas.

Huvudförhandling och syn

Mark- och miljödomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet i december 2018.

BOLAGETS ANSÖKAN

Orientering

Karlsborgs Bruk ägs av BillerudKorsnäs Sweden AB som i sin tur ägs av börsnoterade BillerudKorsnäs AB. Vid bruket tillverkas blekt säck- och kraftpapper på en pappersmaskin (PM 2). Blekt sulfatmassa produceras för den egna pappersproduktionen och för avsalu på den öppna marknaden. Sulfatmassan produceras på en linje med ett diskontinuerligt kokeri. För produktion av blekt avsalumassa finns

en torkmaskin (TM 3). Vid bruket finns även en bstrykningsmaskin (BM1) i vilken såväl eget producerat som externt tillverkat papper bstryks.

Plan- och omgivningsförhållanden m.m.

Bruket är beläget intill Kalixälvens utflöde i Bottenviken intill Karlsborgs samhälle, ca 10 km sydöst om Kalix tätort och ca 40 km väster om Haparanda. Produktionen bedrivs inom bolagets fastighet Karlsborg 3:1 (fabrik, vedrenseri, vedlager, hamn och deponi). Respektive verksamhetsområde är avsatt för industriändamål utom beträffande deponin som är belägen utanför detaljplanelagt område. Deponin är dock avsatt som sådan i kommunens översiktsplan.

Närmaste bostäder är belägna ca 400 meter från produktionsanläggningarnas centrum i nordostlig riktning. Ett fritidsområde med kommunal badplats är beläget ca 6 km sydost om anläggningarna.

Bolaget har även en för närvarande ej använd oljehamn i Axelsvik, ca 4,5 km sydost om fabriksområdet på andra sidan Repskärsfjärden. Antalet anställda uppgår till ca 400 personer. Bolaget är den största industriella arbetsgivaren inom kommunen.

Tidigare prövning

Umeå tingsrätt, miljödomstolen, har i deldom 2003-10-30 lämnat Billerud Karlsborg AB tillstånd enligt miljöbalken att vid Karlsborgs Bruk dels tillverka högst 290 000 t/år blekt sulfatmassa och högst 175 000 t/år papper, dels bstryka högst 70 000 t/år internt och externt tillverkat papper samt dels att utföra härför erforderliga ändringar av anläggningen.

Miljödomstolen lämnade i domar 2004-09-30 och 2006-10-27 bolaget tillstånd att öka produktionen av blekt sulfatmassa till 310 000 ton under vart och ett av åren 2004 och 2005 respektive 2006 och 2007.

Umeå tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har i dom 2009-08-28 lämnat Billerud Karlsborg AB tillstånd enligt miljöbalken att öka produktionen av blekt sulfatmassa till 320.000 ton per år. Angående villkor m.m. för detta se nedan.

Miljödomstolen sköt i deldomen 2003-10-30 upp avgörandet av vilka villkor beträffande skyddsåtgärder och begränsningar som skall gälla avseende utsläpp till vatten, utsläpp till luft (av stoft från sodapannan, kväveoxider, kolmonoxid och PAH från barkpannan, processvavel från smältalösare, hartskokeri och diffusa svaga gaser), buller, transporter, energihushållning samt efterbehandling av förorenade områden.

Miljödomstolen föreskrev följande slutliga villkor.

1. Om inte annat framgår av denna dom skall verksamheten - inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar, avfall och andra störningar för omgivningen - bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Halten stoft i utsläppet från mesaugnen får som årsmedelvärde och riktvärde* inte överstiga 100 mg/Nm³.
3. Halten stoft i utsläppet från barkpannan får som årsmedelvärde och riktvärde* inte överstiga 100 mg/Nm³ (13 % CO₂).
4. Utsläppet av gasformigt processvavel från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn, reservförbränning och reservutluftning får uppgå till högst 100 ton per år.
5. Utsläppet av svavelväte från sodapannan får som riktvärde* inte överstiga 10 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad.
6. Utsläppet av svavelväte från mesaugnen får som riktvärde* inte överstiga 50 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad.
7. Bolaget får vid införandet av nya kemikalier i tillverkningsprocessen endast använda kemikalier med minsta miljöfarlighet. Innan nya kemiska produkter som innehåller för verksamheten nya ämnen tas i bruk i produktionen skall tillsynsmyndigheten informeras. Informationen skall innehålla uppgifter om miljöegenskaper som nedbrytbarhet, ekotoxicitet och potentialen för bioackumulerbarhet.
(Villkoret har ändrats av Miljööverdomstolen i dom 2005-05-10, se nedan.)
8. Vid utbyte skall nya förbränningsmotordrivna mobila maskiner som används inom verksamheten uppfylla kraven i steg II i förordningen (1998:1709) om avgaskrav för vissa förbränningsmotordrivna mobila maskiner.

*Med riktvärde avses ett värde som, om det inte klaras, medför en skyldighet för tillståndshavaren att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Dessutom delegerade miljödomstolen åt tillsynsmyndigheten att fastställa de villkor som kan erfordras i följande avseenden.

"D1. Hanteringen av avfall inom verksamhetsområdet.

D2. Om bolaget påbörjar användning av komplexbildare bemyndigas tillsynsmyndigheten förelägga bolaget att till tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer utreda förutsättningarna att begränsa utsläppen till vatten av komplexbildare och föreskriva erforderliga villkor för sådana utsläpp."

Miljödomstolens deldom överklagades till Miljööverdomstolen av såväl bolaget (kemikalier och externa transporter) som Naturvårdsverket (kemikalier och villkor vid nedläggning). I dom 2005-05-10 ändrades miljödomstolens dom på följande sätt i alltjämt aktuella delar.

"B. Villkorspunkten 7 skall ha följande lydelse:

Innan nya kemiska produkter som innehåller för verksamheten nya ämnen tas i bruk i produktionen skall tillsynsmyndigheten informeras. Informationen skall innehålla

uppgifter om produktens miljöegenskaper som nedbrytbarhet, ekotoxicitet och potentialen för bioackumulerbarhet. Tillsynsmyndigheten får medge undantag för kravet på information för en enskild produkt.

C. Som ytterligare villkor för verksamheten föreskrivs följande slutliga villkor:

9. Fr.o.m. år 2007 får det i produktionen inte användas sådana kemiska produkter för vilka det saknas dokumenterad kunskap om risken för olägenheter för den yttre miljön på grund av dålig ned-brytbarhet, potential för akut och kronisk toxicitet och bio-ackumulering. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från kravet på dokumenterad kunskap och anstånd från tidskravet för en enskild produkt.

10. Bolaget skall i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten."

Miljödomstolen avslutade därefter i deldom 2007-08-24 provotiden beträffande

- utsläpp till luft av processvavel från smältalösare, hartsokeri och diffusa svaga gaser
- transporter
- energihushållning samt
- efterbehandling av förorenade områden

Beträffande efterbehandling av förorenade områden överläts därvid åt tillsynsmyndigheten att fastställa de villkor som kan krävas.

Domstolen föreskrev även ett slutligt villkor. Sedan Billerud Karlsborg AB överklagat deldomen förordnade Miljööverdomstolen i dom 2009-12-09 att villkor 11 skulle ha följande lydelse.

"11. Utsläppet av processvavel från smältalösare, hartsokeri och diffusa svaga gaser ska fr.o.m. år 2014 samlas upp och förbrännas i ett s.k. svaggassystem eller motsvarande.

Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år. Om utsläppen vid mätning överstiger 0,12 kg S/ton massa ska bolaget inom en månad från mätningen rapportera detta till tillsynsmyndigheten."

Miljödomstolen har vidare i deldom 2008-09-23 avslutat provotiden beträffande

- utsläpp till luft av kväveoxider från sodapanna, mesaugn och destruktionsugn, samt
- utsläpp till luft av PAH från barkpannan.

Domstolen föreskrev därvid följande ytterligare villkor.

”12. Utsläppet av kväveoxider (NO och NO₂), räknat som NO₂ från sodapanna, mesagn och destruktionsugn får som gränsvärde inte överskrida 400 ton/år. Utsläppet får som riktvärde* och månadsmedelvärde inte överstiga 1,4 kg per ton blekt massa.

*Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan hållas.”

I deldom 2008-11-12 avslutade miljödomstolen prövotiden avseende buller och föreskrev följande ytterligare villkor.

13. Den ekvivalenta ljudnivån på grund av bolagets verksamhet får som riktvärde* inte överstiga följande värden utomhus vid bostäder.

60 dB(A) vardagar dagtid (kl. 06-18)

55 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) samt sön- och helgdagar

50 dB(A) nattetid (kl. 22-06)

Nattetid får den momentana ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiga gränsvärdet 65 dB(A) FAST.

Bullerbidraget från turbinhuset och den ombyggda pannan får som riktvärde* och ekvivalent ljudnivå inte överstiga följande värden utomhus vid bostäder.

50 dB(A) vardagar dagtid (kl. 06-18)

45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) samt sön- och helgdagar

40 dB(A) nattetid (kl. 22-06)

*Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan hållas.”

I deldom 2009-06-17 föreskrev miljödomstolen i den uppskjutna frågan om vilka villkor som ska gälla beträffande skyddsåtgärder och begränsningar avseende utsläpp till vatten från verksamheten vid Karlsborgs Bruk följande.

”14. Utsläppet av TOC (totalt organiskt kol) med avloppsvattnet får som årsmedelvärde inte överstiga 8,5 ton per dygn. Om utsläppet av TOC under en kalendermånad som månadsmedelvärde överskridit 9,5 ton per dygn ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprepning inte ska ske.

15. Utsläppet av AOX (klorerad organisk substans) med avloppsvattnet får som årsmedelvärde inte överstiga 0,3 kg per ton blekt massa.

16. Utsläppet av SÄ₇₀ (suspenderade ämnen) med avloppsvattnet får som årsmedelvärde inte överstiga 325 kg per dygn. Om utsläppet av SÄ₇₀ under en kalendermånad som månadsmedelvärde överskridit 325 kg per dygn ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en

upprepning inte ska ske. Grov förfiltrering av vattenprov får ske vid förekomst av hinnkräftor innan analys av SÄ₇₀ genomförs.

17. Utsläppet av klorat med avloppsvattnet får som årsmedelvärde inte överstiga 1 000 kg per dygn. Om utsläppet av klorat under en kalendermånad som månadsmedelvärde överskridit 1 000 kg per dygn ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprepning inte ska ske.

Miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fastställa de ytterligare villkor som kan behövas avseende utsläppen av TOC, Sko och klorat.

Den provisoriska föreskriften P5, meddelad i deldom den 24 augusti 2007, upphävs."

De därefter sista återstående uppskjutna frågorna om utsläpp till luft av kväveoxider och kolmonoxid från barkpannan och av stoft från sodapannan har mark- och miljödomstolen avslutat i dom 2013-05-13 och därvid föreskrivit följande slutliga villkor för verksamheten.

"18. Utsläpp av kväveoxider (NO och NO₂), räknat som kvävedioxid (NO₂), från barkpannan får inte överskrida 150 ton/år. Kontroll av utsläppet ska ske genom kontinuerlig mätning och registrering.

19. Utsläpp av stoft från sodapannan får som årsmedelvärde inte överstiga 80 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂. Från och med 2015 får utsläppet som årsmedelvärde inte överstiga 60 mg/ Nm³ torr gas vid 6 % O₂. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst 6 gånger per år."

I den ovannämnda domen 2009-08-28 med tillstånd till ökad produktion av blekt sulfatmassa föreskrev miljödomstolen vidare följande.

"För tillståndet gäller de villkor och provisoriska föreskrifter m.m. som gäller eller kan komma att gälla för det tillstånd som lämnats i miljödomstolens deldom den 30 oktober 2003 i mål M 58-03. Utöver dessa villkor ska även följande gälla. Billerud Karlsborg AB ska senast under 2010 genomföra en fiskeribiologisk undersökning i Repskärsfjärden. Undersökningens utformning och omfattning ska bestämmas i samråd med Fiskeriverket. Undersökningens resultat ska rapporteras till både tillsynsmyndigheten och Fiskeriverket senast vid utgången av juni 2011."

Denna ansökan

I ansökan inför 2009 års tillstånd till ökad produktion av blekt sulfatmassa bedömde bolaget att kapaciteten i massabruket genom normal trimning kunde förväntas uppgå till ca 320.000 ton per år under överblickbar tid. Fortsatta trimningar och produktionseffektiviseringar har gjort att produktionskapaciteten idag överstiger 320 000 ton per år och att produktionen av blekt sulfatmassa på sikt numera bedöms

kunna uppgå till ca 350 000 ton per år. Det är givetvis av stor ekonomisk betydelse för bolaget att kunna utnyttja den befintliga produktionskapaciteten fullt ut.

Bolaget avser därför att med denna ansökan erhålla tillstånd (ändringstillstånd) att öka produktionen av blekt sulfatmassa till 350 000 t/år. Produktionsökningen avses tillståndsmässigt ske i två steg, i ett första inledande steg avseende tillåten produktion under 2017 om 328 000 ton och i ett andra steg avseende en från och med 2018 tillåten produktion om 350 000 ton/år. Med dagens marknadsförutsättningar bedöms den ökade produktionen komma att ske i form av avsalumassa. Beträffande pappersproduktion och bstrykning av papper planeras ingen ändring i förhållande till nu tillståndsgivna förhållanden.

En teknisk beskrivning för ansökan har upprättats av bolaget och ÅF-Industry AB, samt en miljökonsekvensbeskrivning av ÅF-Infrastructure AB. En säkerhetsrapport enligt den så kallade Seveso-lagstiftningen redovisas som bilaga. Kravet på säkerhetsrapport följer av att natriumkloratlösning lagras vid Karlsborgs Bruk i en mängd som gör att verksamheten omfattas av Seveso-lagstiftningens högre kravnivå.

Dispens från de krav som följer av industriutsläppsförordningen för massa och pappersindustrin, gällande de så kallade BAT-AEL-slutsatserna för utsläpp av suspenderade ämnen till vatten, har meddelats av miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Norrbottens län den 20 september 2018.

Befintlig och planerade produktionsanläggningar

De berörda befintliga produktionsenheterna – fiberlinje, blekeri, massatorkning, pappersmaskin och bstrykningsmaskin – är närmare beskrivna i den tekniska beskrivningen. Redan dagens produktionskapacitet för blekt sulfatmassa är högre än nuvarande tillståndsgiven produktion och uppgår till drygt den produktionsnivå som planeras för 2017, 328 000 ton. För att nå ansökt slutlig produktionsnivå så förutses endast ett fortsatt trimnings- och effektiviseringsarbete för ökad tillgänglighet samt mindre åtgärder. Pappersproduktionen uppgår i dag till ca 125 000 ton per år. Tillståndsgiven pappersproduktion kommer att kunna nå genom en kombination av produktmix och fortsatta uppgraderingar, ombyggnader samt fortsatt produktions-effektivisering.

Förbrukning av råvaror och andra resurser

Från den tekniska beskrivningen kan följande sägas beträffande förbrukning av olika råvaror och andra resurser.

Fiberråvara

Förbrukningen av fiberråvara i form av rundved och sågverksflis bedöms öka med knappt 10 % till ca 1,75 Mm³ fub. Det framtida råvarubehovet bedöms kunna täckas med råvara från främst bolagets närområde i Norrbotten och Finland.

Råvatten

Råvattenanvändningen kan öka något, medan processvattenöverskottet tack vare planerade vattenbesparande åtgärder bedöms kunna hållas oförändrat vid ansökt ökad produktion.

Process- och tillsatskemikalier

De kemikalier som används för massproduktionen är välkända och konventionella för branschen. Inga nya användningsområden för kemikalier tillkommer vid ansökt ökad produktion. Eftersom kemikalieförbrukningen i stort sammanhänger med produktionsnivån kommer förbrukningen i massafabriken att öka med ca 10 %.

Energi

Ångvärmeförbrukningen beräknas öka med mindre än motsvarande produktionsökningen eller med ca 7 %. Den ökade produktionen av sulfatmassa genererar motsvarande ökad produktion av interna biobränslen. Produktionsökningen medför därför ingen ökning av oljeförbrukningen.

Elförbrukningen vid ansökt produktion bedöms bli marginellt högre, ca 3 %, vilket betyder att den specifika förbrukningen förväntas minska.

Transporter

Med ökad massaproduktion följer något ökade transporter av i första hand vedråvara och färdiga produkter, och med störst procentuell ökning avseende båt och järnväg. Också de interna transporterna av vedråvara och avsalumassa kommer att öka.

Miljöfrågor

Nedan redovisas bland annat utsläpp till vatten och luft vid tillståndsgiven produktion, 320 000 t/år, respektive i första hand slutligt ansökt produktion, 350 000 t/år, blekt sulfatmassa per år. Dessa jämförs med de BAT-AEL som fastställts som en del av BAT-slutsatser (huvudslutsatser) för massa- och pappersindustrin inom ramen för det så kallade industriutsläppsdirektivet (IED). Dessa ska följas från den 29 september 2018 enligt vad som är föreskrivet i industriutsläppsförordningen. BAT-slutsatserna innehåller utöver BAT-AEL även bestämmelser om bästa tillgängliga teknik, BAT, vilka ska vägas in vid bedömning av om verksamheten bedrivs i enlighet med teknikkraven i de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

En samlad redovisning av hur bolaget uppfyller BAT-slutsatserna 2016 återfinns som bilaga till den tekniska beskrivningen. Som därav sammanfattningsvis framgår innehåller bolaget vid tillståndsgivna förhållanden samtliga BAT-AEL utom beträffande utsläpp till vatten av suspenderade ämnen. Nedan redovisas motsvarande förhållanden kompletterade med bedömningar vid ansökta förhållanden. Även de senare bedömningarna visar att bolaget kommer att innehålla samtliga BAT-AEL utom beträffande utsläpp till vatten av suspenderade ämnen.

I tekniska beskrivningen konstateras vidare att de huvudsakliga tekniker och system som tas upp i BAT-slutsatserna som BAT finns och tillämpas vid Karlsborgs Bruk.

Utsläpp till vatten

Befintliga avloppsanläggningar beskrivs i tekniska beskrivningen. Bedömda långtidsmedelemissioner med avloppsvattnet redovisas i nedanstående tabell.

	TOC	SÄ ₇₀ ²⁾	SÄ _{GF/A}	AOX	Klorat	Tot-N	Tot-P
Ansökt, 350 000 t/år							
årsmedelutsläpp, t/d	6,5	0,12	1,9-2,7	0,14	0,2-0,5	0,23	0,035
variation månad, t/d	5,0-8,5	<0,32	1-3,2	0,1-0,18	< 1,0	0,1-0,3	0,01-0,05
årsmedel, kg/t massa				0,14			
BAT, Ansökt 350 000 t/år							
årsmedelvärde, normal drift, t/d	2,5-7,4 ¹⁾	-	0,3-1,7		-	0,06-0,31	0,01-0,038
årsmedelvärde, kg/t massa				0-0,2			
Tillståndsgivet, 320 000 t/år							
årsmedelutsläpp, t/d	6,0	0,11	1,9-2,7	0,12	0,2-0,5	0,20	0,030
variation månad, t/d	4,5-7,5	<0,32	1-3,2	0,1-0,16	< 1,0	0,1-0,3	0,01-0,05
årsmedel, kg/t massa				0,12			
BAT, Tillståndsgivet 320 000 t/år							
årsmedelvärde, normal drift, t/d	2,3-6,8 ¹⁾	-	0,3-1,6		-	0,05-0,29	0,01-0,035
årsmedelvärde, kg/t massa				0-0,2			
Data 2008, 320 000 t/år							
årsmedelutsläpp, t/d	ca 7,5 ¹⁾	< 0,325	(2,7) ³⁾	ca 0,18	ca 0,5-1	ca 0,36	ca 0,04
årsmedel, kg/t massa				ca 0,2			

1) Omräkningsfaktorn framtagna i Karlsborg är 2,8 kg COD/kg TOC, vilken har använts för omräkning av BAT-AEL värden och redovisat utsläpp enligt ansökan 2008.

2) Grov filtrering av hinnkräftor före analys, enligt villkoret (2009-06-17).

3) SÄ_{GF/A} redovisas inte i tabellen i Ansökan 2008, men finns i underlaget till ansökan.

Närmare uppgifter om hur i tabellen angivna BAT-värden är beräknade redovisas i tekniska beskrivningen.

I miljökonsekvensbeskrivningen konstateras att den planerade produktionsökningen inte bedöms försämra nuvarande kemisk ytvattenstatus och ekologisk status eller någon relevant kvalitetsfaktor och inte heller hindra att god status uppnås. I den tekniska beskrivningen görs vidare följande samlade bedömning för emissioner till vatten från den ansökta ökade produktionen av blekt sulfatmassa.

"Sammanfattningsvis konstateras att en ökad massaproduktion innebär en viss ökning av utsläppen till vatten. Utsläppen är dock lägre än vad som motsvaras av bedömningarna 2008 och kommer även fortsättningsvis att rymmas inom aktuella villkor.

För samtliga parametrar utom suspenderat material (SÄ_{GF/A}) är utsläppen i nivå med vad som anses vara bästa tillgängliga teknik och inom de BAT-AEL nivåer som finns definierade.

När det gäller SÄ_{GF/A} behöver bolaget en utredningstid för att fastställa normal utgående halt från den biologiska reningens eftersedimentering och sammanställa ett kompletterande underlag för ansökan om dispens för nuvarande och framtida produktionsförhållanden från 2018. Slutligen kan dessutom konstateras att slutsatserna avseende förhållanden i recipienten vid nuvarande och vid ansökt massproduktion enligt miljökonsekvensbeskrivningen visar att de något ökade utsläppen inte bedöms förändra nuvarande status i recipienten."

Dispensansökan avseende utsläpp av suspenderade ämnen

Av tabellen och tekniska beskrivningen framgår att kommande BAT-AEL för suspenderade ämnen inte bedöms kunna innehållas. Bedömda utsläppsnivåer avser visserligen all drift medan BAT-AEL endast avser normal drift. Bedömningarna innebär dock att en dispens enligt föreskrifterna i industriutsläppsförordningen från kommande BAT-AEL kommer att vara nödvändig för denna parameter. Dispensen behövs oberoende av produktionsnivå, det vill säga vid såväl idag tillåten produktion som vid nu från 2018 ansökt ökad produktion. Som vidare beskrivs i den tekniska beskrivningen råder det för närvarande på grund av inträffade onormala förhållanden i avloppsvattenreningen vid bruket stor osäkerhet om hur höga utsläppen av suspenderade ämnen kommer att vara vid normal drift och därmed vilket dispensvärde som behövs och vilka dispensskäl som kan åberopas.

Utsläpp till luft

Bedömda utsläpp till luft från processen vid tillståndsgiven respektive ansökt produktion sammanfattas i nedanstående tabell.

	Tillståndsgiven produktion	Ansökt produktion
	t/år	
Process- och energisvavel som S	< 63	< 68
Process- och energi-NO _x som NO ₂ , utan åtgärder på sodapannan	495	545
Process- och energi-NO _x som NO ₂ , med åtgärder på sodapannan	495	≥515
Stoft exklusive smältalösare 30 t/år	105	123
Fossil CO ₂	9.000	9.000

För utsläpp av kväveoxider finns villkor för process-NO_x, från 2008 (högst 400 t/år) och energi-NO_x, från 2013 (högst 150 t/år). Det totalt tillåtna högsta utsläppet av kväveoxider är 550 t/år.

Av tabellen ovan framgår att redan vid tillståndsgivna förhållanden finns det endast en mycket liten marginal mellan den faktiska utsläppsnivån och villkorsnivån för process-NO_x. Så förhåller det sig trots ett intensivt arbete med att så långt som möjligt trimma utsläppen från främst sodapannan som svarar för den största delen av utsläppet. I tekniska beskrivningen konstateras att utsläppen är förhållandevis låga för en mindre sodapanna med aktuell produktion av blekt barrsulfatmassa.

Vid en ansökt produktion på 350 000 t/år kommer utsläppen att bli högre än vad som motsvaras av nuvarande villkor för process-NO_x. Bedömningarna motsvarar ett utsläpp på 435 t/år att jämföra med villkorsnivån på 400 t/år. I det första steget vid en produktion på 328 000 ton under 2017 bedöms utsläppet av process-NO_x, att rymmas inom villkoret, men med en obefintlig marginal.

Vid tillståndsgivna förhållanden bedöms att summan av utsläppen av process- och energi-NO_x, uppgår till ca 500 t/år och vid ansökt produktion ca 545 t/år vilket med en mycket liten marginal alltså är i nivå med summan av villkorsnivåerna för process- och energi-NO_x 400 + 150, 550 t/år.

Med fortsatta trimningar och även vissa modifieringar av luftsystemet på sodapannan så kan det finnas möjligheter att minska utsläppen från sodapannan med 5-10 %, eller upp till ca 30 t/år, till ett utsläpp om minst 405 t/år vilket skulle skapa en rimlig marginal till den totala villkorsnivån. Det totala utsläppet av process- och energi-NO_x skulle då uppgå till minst 515 t/år. Bolaget föreslår därför att nu i separata villkor föreskrivna högsta tillåtna utsläpp slås samman till en högsta tillåten utsläppsnivå för alla utsläpp från Karlsborgs Bruk.

I den tekniska beskrivningen görs följande samlade bedömningar för emissioner till luft från den ansökta ökade produktionen av blekt sulfatmassa för utsläppen till luft från produktionen respektive från interna transporter.

"I det första steget med en massaproduktion under 2017 på 328 000 ton ökar utsläppen till luft endast marginellt.

I det andra steget, 350 000 t/år, görs följande sammanfattande bedömningar för emissioner till luft från ökad massaproduktion relativt tillståndsgiven massaproduktion:

- Total svavelemission bedöms öka marginellt med ca 5 t/år, vilket motsvarar en ökning på ca 8 %. De åtgärder som genomförts under senare år innebär dock betydligt lägre utsläpp än vad som motsvaras av bedömningarna enligt ansökan 2008. Trots nu förutsedd ökning av svavelutsläppen, så uppgår de endast till ca 50 % av bedömda utsläpp 2008.
- Total emission av NO_x, beräknas öka med ca 15-45 t/år motsvarande en ökning på 3-9 %. Utsläppen av NO_x, bedöms vara i nivå med bedömda utsläpp 2008.

- Stoffemissionen ökar med ca 18 t/år, en ökning på ca 17 %. De åtgärder som genomförts under senare år innebär dock betydligt lägre utsläpp än vad som motsvaras av bedömningarna enligt ansökan 2008. Trots nu förutsedd ökning av stoftutsläppen, så uppgår de endast till ca 40 % av bedömda utsläpp 2008.
- Emissionen av CO₂ från fossilt bränsle (olja) blir oförändrad."

Vid summering av medelvärdena för processer och transporter till bakgrundshalterna erhålls för NO₂ 11–12 µg/m³, för SO₂ <1 µg/m³ och för PM-10 ~12 µg/m³. Dessa värden underskrider miljökvalitetsnormerna med marginal.

Buller

Eftersom den ansökta produktionen kommer att ske med befintliga processavdelningar och i befintliga lokaler bedöms bullernivån i den närliggande bostadsbebyggelsen inte komma att förändras.

Avfall

Av den tekniska beskrivningen framgår att den bedömda avfallsmängden vid tillståndsgiven produktion uppgår till ca 18 000 ton per år, varav ca 13 000 ton deponeras och ca 5000 ton komposteras. Mängden branschspecifikt avfall kommer att öka något, vilket bedöms medföra att ytterligare ca 1000 ton per år processavfall måste deponeras och ca 500 ton per år komposteras. Mängden farligt avfall påverkas inte av ökad massaproduktion.

Säkerhetsfrågor och miljörisker

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas följande sammanfattande slutsatser avseende säkerhetsfrågor och miljörisker.

"Karlsborgs Bruk omfattas av Sevesolagstiftningen och har genomfört risk- och säkerhetsanalyser. Risken för allvarliga kemikalieolyckor bedömdes generellt som låg.

Vid den ökade sulfatmassaproduktionen kommer omsättningen och användningen av kemikalier att öka något. Däremot kommer inte lagringsvolymerna av kemikalier att öka. Vid nu ansökt ökad massaproduktion kommer Karlsborgs Bruk att fortsätta arbeta med samma rutiner och säkerhetsprofil som tidigare för att minimera risken för olyckor. De riskbedömningar som genomförts bedöms därmed inte ändras av nu ansökt ändringstillstånd för ökad massaproduktion jämfört med tillståndsgivna förhållanden."

Markföroreningar

En statusrapport är i enlighet med industriutsläppsförordningen inlämnad till tillsynsmyndigheten i anslutning till denna ansökans ingivande till mark- och miljödomstolen.

I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas därtill följande sammanfattande slutsatser avseende markföroreningar från ansökt produktion. "Ansökt ökad sulfatmassaproduktion innebär inga nya processer eller kemikalier. Omsättningen av kemikalier kommer att öka något, dock inte ökad lagringsvolym. Karlsborgs Bruk kommer liksom idag att arbeta med rutiner för inspektioner och åtgärder för att minimera risken för spill och läckage. Den ansökta massaproduktionsökningen bedöms inte förändra situationen gällande föroreningar till mark och grundvatten."

Samråd

Samråd enligt 6 kap. miljöbalken har ägt rum med myndigheter 2017-03-16 och samma dag även med närboende och organisationer. En samrådsredogörelse ingår i miljökonsekvensbeskrivningen. Länsstyrelsen beslutade 2017-04-07 att den ansökta utökade verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Beslutet bifogas ansökan.

2 kap. miljöbalken

Kunskapskravet enligt 2 kap 2 §

Att bolaget besitter den kunskap som krävs för att bedriva också den sökta utvidgade verksamheten torde vara uppenbart utan någon närmare utredning.

Försiktighetsmått enligt 2 kap. 3 §

Som närmare framgår av den tekniska beskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen, kommer miljöförhållandena endast att påverkas marginellt av den utvidgade verksamheten. Redogörelsen ovan för miljökonsekvenserna av dagens verksamhet visar att denna inte kan antas medföra väsentlig skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön. Att bolaget avser att söka dispens för BAT-AEL avseende utsläpp till vatten av suspenderande ämnen ändrar inte denna bedömning

Lokaliseringskravet enligt 2 kap. 4 §

Den nuvarande och utökade produktionen kan endast äga rum vid Karlsborgs Bruk. Lokaliseringsfrågan är ändå ytterligare belyst i miljökonsekvensbeskrivningen.

Hushållningskravet enligt 2 kap. 5 §

I den tekniska beskrivningen redovisas i första hand skillnaden mellan energiförbrukning m.m. vid tillståndsgiven och ansökt produktion. Det konstateras att bränsleförbrukningen ökar marginellt med ca 7 % samt att denna ökning inte påverkar oljeförbrukningen utan täcks av interna biobränslen. Vidare konstateras att elförbrukningen bedöms öka marginellt, vilket betyder att den produktions-specifika förbrukningen minskar.

Vidare ökar den möjliga egna elgenereringen genom den ökade processvärme-förbrukningen mer än elförbrukningen, och mängden köpt elenergi blir då lägre än

för nu tillståndsgivna förhållanden. Frågor rörande förbrukning av energi hanterar bolaget inom ramen för ett sedan maj 2006 certifierat energiledningssystem.

Bruket har deltagit i de tidigare programmen för energieffektivisering inom PFE. Bolaget omfattas numera av lagstiftningen om energikartläggning i stora företag, vilket bland annat ställer krav på återkommande redovisning av förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att spara såväl värme som el. Den första rapporteringen har helt nyligen skett till energimyndigheten.

Produktvalskravet enligt 2 kap. 6 §

I den tekniska beskrivningen redovisas bedömd kemikalieförbrukning vid tillståndsgiven produktion och vid den ökade massaproduktionen. Kemikalieanvändningen är anpassad för massa- och pappersproduktionen och avser för branschen välkända och konventionella ämnen. Den ökade massaproduktionen kräver inga nya typer av kemikalier. Inom bolaget finns en kemikaliegrupp som ansvarar för att bedöma kemikaliers lämplighet för användning ur miljö-, hälso-, skyddsaspekter samt beträffande produktsäkerhet för livsmedelsförpackningar. Gruppen skall fungera som stöd och bistå med sin kompetens när det t.ex. gäller substitution av kemikalier. Innan en ny kemisk produkt får tas i bruk skall den vara godkänd i kemikaliegruppen.

Slutsats angående tillåtligheten

Hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken är uppfyllda vid dagens produktion. Den ansökta utökade produktionen ändrar inte detta förhållande. Därigenom och genom att de emissioner dagens verksamhet föranleder inte förorsakar några olägenheter för människors hälsa eller miljön är den ansökta ökade produktionen tillåtlig.

Kontroll

Det vid Karlsborgs Bruk tillämpade kontrollprogrammet uppdateras när så är befogat i samråd med tillsynsmyndigheten. Ökad produktion i enlighet med ansökan behöver inte påverka kontrollprogrammet.

Villkor m.m.

I och med att bolagets ansökan avser ett ändringstillstånd är det bolagets uppfattning att i enlighet med rådande praxis behöver inte villkor med riktvärden som inte av andra skäl bör ändras vid tillståndsprövningen ändras enbart för att komma ifrån konstruktionen med riktvärden.

Bolaget är mycket angeläget att inom rimliga gränser medverka till att påskynda målets handläggning till ett slutligt tillstånd avseende yrkad ökad produktion av blekt sulfatmassa eftersom bolaget, enligt vad bolaget också återkommer till nedan, ser goda förutsättningar att utnyttja en betydande andel av ett sådant tillstånd redan under 2018. Bolaget kan därför trots sin principiella uppfattning acceptera att nuvarande villkor med föreskrivna begränsningsvärden i form av riktvärden formuleras om i överensstämmelse med vad länsstyrelsen föreslagit så att rikt-

värdesbegreppet utgår. Bolaget godtar även att högsta tillåtna utsläppsnivåer sänks i vissa villkor. Bolaget godtar dock inte att vidta kompletterande utsläppsbegränsande åtgärder, och därmed heller inte att utreda förutsättningarna för sådana åtgärder, när även den ansökta verksamheten kan bedrivas inom redan föreskrivna villkor.

Bolaget vill i det sammanhanget framhålla och erinra om att bolaget vid sidan om sin skyldighet att innehålla de villkor som gäller för verksamheten även har en skyldighet att innehålla de utsläppsvärden som redan gäller enligt förordningen om stora förbränningsanläggningar (SFS 2013:252), begränsningsvärden som från och med slutet av september 2018 gäller i form av så kallade BAT-AEL enligt industriutsläppsförordningen och BAT-AEL enligt de särskilda BAT-slutsatser för stora förbränningsanläggningar som sidoslutsatser för bland annat skogsindustrin enligt Kommissionens genomförandebeslut 2017/1442 av den 31 juli 2017. De senare bestämmelserna blir dock bindande för skogsindustrin tidigast runt 2025.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket

Inställning och yrkanden

Naturvårdsverket bestrider att ändringstillstånd meddelas och hemställer att mark- och miljödomstolen förelägger Bolaget att inkomma med de kompletteringar som behövs för att en prövning av hela verksamheten (både befintlig och yrkad) genom ett nytt tillstånd ska kunna ske.

Tidigare prövning av bolagets verksamhet

Bolaget har i sin ansökan i löptext redogjort för de olika domarna som reglerar Bolagets verksamhet. Naturvårdsverket anser att nedan uppräknade ger en annan typ av överblick över antalet deldomar samt utvecklingen av verksamheten över tid.

Domar

2003-10-30	MMD	Tillstånd 290 000 t/år blekt sulfatmassa, 175 000 t/år papper, betryka högst 70 000 t/år.
2004-09-30	MMD	Tillstånd öka produktionen av blekt sulfatmassa till 310 000 t/år under 2004 och 2005.
2005-05-10	MÖD	Överklagande angående kemikalier och externa transporter (bolaget) samt kemikalier och villkor vid nedläggning (NV).
2006-10-27	MMD	Tillstånd öka produktionen av blekt sulfatmassa till 310 000 t/år under 2006 och 2007.
2007-08-24	MMD	Avslutning av provotid för utsläpp till luft av processvavel, transporter, energihushållning samt efterbehandling av förorenade områden.
2008-11-12	MMD	Avslutning av provotid för buller.
2009-08-28	MMD	Tillstånd öka produktionen av blekt sulfatmassa till 320 000 t/år.
2009-06-17	MMD	Avslutning av provotid för utsläpp till vatten.
2009-12-09	MÖD	Överklagande angående utsläpp av processvavel.
2013-05-13	MMD	Avslutning av provotid för utsläpp av kväveoxider och kolmonoxid från barkpanna; stoft från sodapanna.

Den produktionsökning som avser år 2018 och framåt är i förhållande till grundtillståndet en ökning om 60 000 t/år d.v.s. en ökning om ca 20 procent. Det konstateras att det finns åtta-nio (inbegripet kommande dom om produktionsökning till 328 000 ton) olika domar som reglerar Bolagets verksamhet på olika sätt. Det konstateras att det helt saknas villkor om energieffektivitet samt att utsläpp till vatten är delegerat till tillsynsmyndigheten. Bolaget har inte redovisat om något eller några delegerade villkor meddelats av tillsynsmyndigheten.

Ändringstillstånd

Bolaget anför i yttrande 2017-08-18 att varken rättspraxis eller förarbeten stödjer Naturvårdsverkets uppfattning om att verksamheten i sin helhet bör prövas på nytt och att det inte bör meddelas ytterligare ett ändringstillstånd avseende den produktionsökning som yrkas för år 2018 och framåt. Naturvårdsverket delar inte Bolagets uppfattning med de skäl som redovisas i Naturvårdsverkets yttrande daterad 13 oktober 2017 (aktbilaga 19).

Länsstyrelsen i Norrbotten

Nedan redovisas sammanfattningsvis vad länsstyrelsen efter kungörelsen av ansökan den 14 februari 2018 har framfört i sina tre yttranden. Den del av yttrandena som avser länsstyrelsens principiella inställning till vad som bör innefattas i prövningen och vad som slutligen bör regleras vid prövning av en ansökan om ändringstillstånd återges endast summariskt.

Principiell inställning

Bolaget har yrkat att de slutliga villkor och delegationer som har föreskrivits av dåvarande Miljödomstolen i deldom meddelad 2003-10-30 och dom meddelad 2009-09-28 med ett undantag ska gälla för den nu ansökta produktionsökningen.

I de domar som bolaget refererar till har det föreskrivits slutliga villkor i form av riktvärden för bland annat utsläpp till luft samt buller. Mark- och miljööverdomstolen har i flera avgöranden sedan år 2009 funnit att det i tillståndsbeslut är olämpligt att föreskriva slutliga villkor i form av riktvärden, se bland annat mål M 1303-07 meddelad den 29 januari 2009 och mål M 197-10 meddelad den 28 februari 2012.

Länsstyrelsen konstaterar att det av 24 kap. 5 § 2 st. miljöbalken (MB) framgår att ändringstillstånd som avses i 16 kap. 2 § MB får förenas med bestämmelser om ändringar i villkor som tidigare har meddelats för de delar av verksamheten som inte omfattas av ändringen, om de tidigare villkoren har ett samband med ändringen.

Länsstyrelsen anser att det ska föreskrivas moderna uppdaterade villkor för samtliga delar av verksamheten som har ett samband med den ansökta ändringen och att stöd för detta finns i 24 kap. 5 § miljöbalken. Bestämmelsen i fråga infördes i miljöbalken i samband med att möjligheten att ansöka om ändringstillstånd infördes. Länsstyrelsens tolkning är att bestämmelsen infördes för att undvika att det föreskrivs villkor för det som själva ändringen avser samtidigt som det kvarstår äldre villkor som har ett samband med den ansökta ändringen.

Länsstyrelsen finner att i stort sett samtliga villkor i ovan nämnda tillstånd som har meddelats för bolagets verksamhet har ett tekniskt och miljömässigt samband med den ändring som bolaget har ansökt om tillstånd att få utföra. Det är drygt nio år sedan Mark- och miljööverdomstolen ändrade praxis beträffande hur villkor ska föreskrivas.

Om bolagets synsätt skulle vara rådande beträffande utformning av villkor så skulle det medföra att äldre villkor, som i vissa fall har gällt i snart 15 år, skulle vara styrande och normbildande för de villkor som kan komma att föreskrivas i domen för detta mål. Om så vore fallet finner länsstyrelsen att det är synnerligen tveksamt om det överhuvudtaget föreligger förutsättningar att meddela ett ändringstillstånd.

Länsstyrelsen bedömer dock att om det föreskrivs moderna villkor i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens praxis för de delar av verksamheten som har ett samband med den ansökta ändringen, så föreligger det förutsättningar att pröva ansökan som ett ändringstillstånd.

I nedanstående avsnitt tar länsstyrelsen ställning till de villkor bolaget har yrkat ska gälla för verksamheten. Därtill kommer länsstyrelsen att ta ställning till bolagets yrkande om en permanent utökning av den årliga produktionen.

Det allmänna villkoret

Länsstyrelsen anser att det allmänna villkor som har föreskrivits i nu befintligt tillstånd även kan gälla för ändringstillståndet.

Utsläpp av stoft från sodapannan

Bolaget har ansökt om att få utöka massproduktionen med ca 9,4 %. I det underlag som har givits in i ärendet framgår att den ovan angivna produktionsökningen skulle medföra att den årliga mängd stoft som släpps ut från sodapannan ökar med ca 18,8 %. Bolagets utsläpp av stoft uppgick som årsmedelvärde till 36 mg stoft /Nm³ (2015) och 28 mg stoft /Nm³ (2016).

Länsstyrelsen anser att bolaget inte har visat att det är tekniskt och ekonomiskt rimligt att öka utsläppet av stoft från sodapannan. Av detta följer att det inte är rimligt att föreskriva den utsläppsnivå som har föreslagits av bolaget som slutligt villkor. Länsstyrelsen anser att det är möjligt att avgöra frågan inom ramen för ett prövotidsförfarande. Om Mark- och miljödomstolen finner att frågan slutligt ska avgöras i den dom som meddelas i detta mål så anser länsstyrelsen att det ska föreskrivas som villkor att utsläppet av stoft från sodapannan som årsmedelvärde inte får överstiga 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Utsläpp av stoft från mesaugnen

Bolaget har föreslagit som villkor att utsläppet av stoft från mesaugnen som medelvärde av minst 6 mätningar inte får överstiga 60 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

I det underlag som har givits in i ärendet framgår att den ansökta produktionsökningen skulle medföra att den årliga mängd stoft som släpps ut från mesaugnen ökar med ca 30 % samtidigt som produktionsökningen endast uppgår till 9,4 %. Bolagets utsläpp av stoft uppgick som årsmedelvärde till 22 mg stoft /Nm³ (2016). I de årliga miljörapporter som har lämnats in av bolaget framgår att utsläppet av stoft från mesaugnen som årsmedelvärde är i den storleksordningen under de år som det inte har uppstått skador på drifts- och reningsutrustning.

Länsstyrelsen anser att bolaget inte har visat att det är tekniskt och ekonomiskt rimligt att öka utsläppen av stoft från mesaugnen. Av detta följer att den av bolaget föreslagna utsläppsnivån inte är rimlig att föreskriva som villkor. Länsstyrelsen anser att utsläppet av stoft från mesaugnen som medelvärde av minst 6 mätningar inte ska överstiga 40 mg/Nm³ vid 6 % O₂, alternativt kan frågan slutligen avgöras i ett prövotidsförfarande.

Utsläpp av stoft från barkpannan

Bolaget har föreslagit som villkor att utsläppet av stoft får som medelvärde av minst 6 mätningar inte får överstiga 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

I det underlag som har givits in i ärendet framgår att den ansökta produktionsökningen inte förväntas medföra någon nämnvärd ökning av den årliga mängd stoft

som släpps ut från barkpannan. Bolagets utsläpp av stoft uppgick till 11 mg stoft/Nm³ (2015) och 8 mg stoft /Nm³ (2016) som årsmedelvärde.

Den av bolaget föreslagna utsläppsnivån överstiger den miniminivå som förvisso avser normal drift, och som inte får överskridas enligt Förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar samt sannolikt även de nya BAT-slutsatserna som nyligen har beslutats för stora förbränningsanläggningar och som börjar gälla först om några år.

Länsstyrelsen anser att den utsläppsnivå som har föreslagits av bolaget är alltför hög och därför inte är rimlig att föreskriva som villkor. Länsstyrelsen anser att det är rimligt att föreskriva att utsläppet av stoft från barkpannan som medelvärde av minst 6 mätningar inte får överstiga 30 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Utsläpp av gasformigt processsvavel

Bolaget har föreslagit som villkor att utsläppet av gasformigt processsvavel från sodapanna, masugn, destruktionsugn, reservförbränning och reservutluftning får uppgå till högst 50 ton per år.

Länsstyrelsen bedömer att den av bolaget föreslagna utsläppsnivån är beläget i den mittersta delen av det intervall som får anses utgöra bästa möjliga teknik beträffande utsläpp av svavel från ovan uppräknade anläggningsdelar. Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor kan bifallas.

Utsläpp av svavelväte från sodapannan

Bolaget har föreslagit som villkor att utsläppet av svavelväte från sodapannan får som månadsmedelvärde inte överstiga 10 mg /Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

I BAT-slutsatserna för produktion av massa, papper och kartong framgår att BAT-AEL avseende utsläpp av TRS från sodapannan är beläget inom intervallet 1–5 mg/Nm³ stoft vid 6 % O₂-halt som årsmedelvärde. Länsstyrelsen har vid kontakter med bolaget uppfattat att svavelväte utgör en betydande del av utsläppet av TRS.

Länsstyrelsen anser att den utsläppsnivå som har föreslagits av bolaget är alltför hög. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av ovanstående att utsläppet av svavelväte från sodapannan som månadsmedelvärde inte får överstiga 5 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget inte har redovisat något underlag i målet som visar att ovanstående förslag till villkor är orimligt att föreskriva. Länsstyrelsen har inget att erinra mot att begreppet månadsmedelvärde tas bort från de föreslagna villkoren.

Utsläpp av svavelväte från mesaugn

Bolaget har föreslagit som villkor att utsläppet av svavelväte från mesaugnen får som månadsmedelvärde inte överstiga 50 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

I BAT-slutsatserna för produktion av massa, papper och kartong framgår att BAT-AEL avseende utsläpp av TRS från mesaugnen är beläget inom intervallet 1–10 mg/Nm³ stoft vid 6 % O₂-halt som årsmedelvärde. Länsstyrelsen har vid kontakter med bolaget uppfattat att svavelväte utgör en betydande del av utsläppet av TRS.

Länsstyrelsen anser att den utsläppsnivå som har föreslagits av bolaget är alltför hög. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av ovanstående att utsläppet av svavelväte från mesaugnen som månadsmedelvärde inte får överstiga 10 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Länsstyrelsen konstaterar att bolaget inte har redovisat något underlag i målet som visar att ovanstående förslag till villkor är orimligt att föreskriva. Länsstyrelsen har inget att erinra mot att begreppet månadsmedelvärde tas bort från de föreslagna villkoren.

Utsläpp av svaga gaser

Bolaget har föreslagit följande villkor beträffande utsläpp av svaga gaser.

Utsläppet av processsvavel från smältalösare, hartskokeri och diffusa svaga gaser ska samlas upp och förbrännas i ett s.k. svaggassystem eller motsvarande. Resterande utsläpp från dessa källor får som årsmedelvärde inte överstiga 0,12 kg S/ton massa. Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år.

Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor kan bifallas.

Utsläpp av kväveoxider

Länsstyrelsen konstaterar att den del av villkoret som avser kontroll av utsläppet har tagits bort. Länsstyrelsen har inga synpunkter beträffande detta eftersom att kontroll av utsläpp regleras i andra delar av miljölagstiftningen.

Länsstyrelsen anser att bolagets yrkande beträffande utsläpp av kväveoxider till luft kan bifallas.

Buller

Det nuvarande bullervillkoret för ekvivalent ljudnivå har föreskrivits som riktvärde. Länsstyrelsen anser att villkoret ska omformuleras och ges en modern utformning. Det innebär således att riktvärdeskonstruktionen ska tas bort från villkoret.

Bolaget har föreslagit följande bullervillkor.

Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid närmaste bostäder än:

60 dB(A) Måndag till fredag 06-18

50 dB(A) Nattetid kl. 22-06

55 dB(A) Övrig tid

Arbeten som typiskt sett ger upphov till momentana ljudnivåer högre än 65 dB(A) får inte förekomma nattetid.

Länsstyrelsen anser att det första stycket i villkoret ska ha följande lydelse.

Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

60 dBA måndag till fredag kl. 06.00-18.00

50 dBA nattetid kl. 22.00-06.00

55 dBA övrig tid

Beträffande det andra stycket anser länsstyrelsen att det ska preciseras vad som menas med begreppet ”Arbeten som typiskt sett ger upphov” alternativt att begreppet i fråga ges en annan utformning. Länsstyrelsen har uppfattat att bolaget menar att verksamheter som ger upphov till ljudnivåer som överstiger den momentana ljudnivån 65 dBA inte ska förekomma nattetid. Exempel på sådana verksamheter är rangering, försöksverksamhet och dylikt. Därtill uppfattar länsstyrelsen att bolaget även menar att händelser som bolaget inte råder över fullt ut och som exempelvis medför att säkerhetsventiler kan lösas ut nattetid inte heller bör omfattas av villkoret.

Länsstyrelsen anser att mark- och miljödomstolen antingen i villkoret eller i domskälen ska precisera vilka moment som ingår i begreppet ”Arbeten som typiskt sett ger upphov” för momentana ljud nattetid. Länsstyrelsen uppfattar att länsstyrelsen och bolaget i sak har samma syn beträffande vilka arbetsmoment som kan tänkas ingå i begreppet i fråga. Med hänsyn till att det finns andra parter som kan beröras av ljud från verksamheten så bör det för samtliga parter tydligt framgå av domen vad som ingår i villkoret.

I övrigt har inte länsstyrelsen inte någon synpunkt på det föreslagna villkoret.

Utsläpp av TOC

Bolaget har yrkat att utsläppet av TOC till vatten som årsmedelvärde inte får överstiga 8,5 ton per dygn. Om utsläppet av TOC under en kalendermånad som månadsmedelvärde har överskridit 9,5 ton per dygn ska bolaget inom en månad efter att detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprepning inte ska ske.

Länsstyrelsen finner, utgående från de uppgifter som har redovisats i ärendet, att det samlade utsläppet av TOC skulle uppgå till ca 3 103 ton TOC under ett år vid utsläppsnivån 8,5 ton per dygn som årsmedelvärde, om den sökta nivån för produktion av massa samt nu tillståndsgivna produktionsnivåer för papper och bestruket papper skulle nyttjas fullt ut. Vidare konstaterar länsstyrelsen att den högsta tillåtna utsläppsnivån enligt vad som följer av BAT-slutsatserna för branschen beträffande utsläpp av TOC (omräknat från COD) uppgår till ca 2 631 ton per år.

Länsstyrelsen finner att den av bolaget yrkade utsläppsnivån överstiger den högsta tillåtna BAT-nivån med ca 18 % vid fullt utnyttjande av tillståndet. Man bör dock ha i åtanke att BAT-nivån endast avser normala driftförhållanden. Länsstyrelsen uppfattar att bolaget önskar att onormala driftförhållanden samt även en säkerhetsmarginal ska inrymmas i den utsläppsmängd bolaget har yrkat ska gälla för verksamheten.

Bolaget har i ansökan bedömt att den samlade långtidsemissionen av TOC vid den genomsnittliga utsläppsnivån 6,5 ton TOC/d uppgår till 2 373 ton TOC per år, om den sökta nivån för produktion av massa samt nu tillståndsgivna produktionsnivåer för papper och bestruket papper skulle nyttjas fullt ut. Länsstyrelsen finner att den av bolaget yrkade utsläppsnivån överstiger den bedömda långtidsnivån ovan, avseende utsläpp av TOC, med ca 30 % vid fullt utnyttjande av tillståndet. Vidare framgår av ingivet underlag att den bedömda långtidsemissionen av TOC förväntas vara inom intervallet 5,0-8,5 ton/d.

Länsstyrelsen anser att det i tillståndet bör finnas ett utrymme för onormal drift och en säkerhetsmarginal. Länsstyrelsen anser med utgångspunkt från det som framgår ovan att det föreligger förutsättningar att bifalla bolagets yrkande.

Utsläpp av AOX

Bolaget har föreslagit som villkor att utsläppet av AOX som årsmedelvärde inte får överstiga 0,2 kg per ton blekt massa.

Länsstyrelsen anser att bolagets förslag till villkor kan bifallas.

Utsläpp av suspenderade ämnen

Utsläpp av suspenderade ämnen (SÄ) från massa- och pappersbruk regleras dels i de tillstånd som meddelas med stöd av 9 kap. miljöbalken för miljöfarliga verksamheter samt även i industriutsläppsförordningen (IUF). De krav som följer av kap. 9-tillstånden och IUF gäller parallellt och oberoende av varandra.

En skillnad mellan IUF och det traditionellt meddelade tillstånden är att de krav som ställs enligt IUF endast gäller för normal drift. De krav som ställs i tillstånden gäller normalt sett för alla driftförhållanden om det inte särskilt har angivits att det finns undantag från detta. De båda regleringssystemen har således till viss del olika syften.

Miljöprövningsdelegationen har den 20 september 2018 meddelat ett beslut om dispens från de krav som följer av IUF för utsläpp av SÄ.

Länsstyrelsen anser att i den dom som meddelas i detta mål ska det föreskrivas ett villkor, i form av en provotid, för utsläppet av SÄ från bolagets verksamhet. Det är lämpligt att provotiden löper fram till och med den 29 september 2022. Vidare anser länsstyrelsen att det ska föreskrivas ett provisoriskt utsläppsvillkor för SÄ. Länsstyrelsen kan inte se att bolaget i målet har lämnat något förslag på utsläppsnivå för SÄ.

Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att det provisoriska villkoret utformas på det sätt som traditionellt har gjorts i provotidsärenden

Utsläpp av klorat

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att villkoret kvarstår i dess nuvarande form.

Kemikalievillkor

Länsstyrelsen anser att de kemikalievillkor som har föreskrivits för bolagets verksamhet även kan gälla för ändringstillståndet.

Fordonsvillkor

Länsstyrelsen bedömer att det villkor som har föreskrivits för fordon även kan gälla för ändringstillståndet.

Delegation beträffande avfall och komplexbildare

Länsstyrelsen finner att de delegationer som tillsynsmyndigheten har erhållit beträffande avfall och komplexbildare även kan gälla för ändringstillståndet.

Efterbehandlingsvillkor

Länsstyrelsen anser att det efterbehandlingsvillkor som har föreskrivits för verksamheten även kan föreskrivas för ändringstillståndet.

Fiskeribiologisk undersökning

Bolaget har åtagit sig att genomföra en förnyad fiskeribiologisk undersökning under 2018. Det vore önskvärt att bolaget samråder med länsstyrelsen inför denna undersökning.

Riskfrågor

En utökning av produktionen i en befintlig anläggning medför en ökad belastning på befintlig utrustning. De risker som kan uppstå måste förebyggas. För att kunna göra det erfordras att riskanalyserna utgår från de nya förutsättningar som kan komma att råda.

Det framgår inte klart och tydligt av ingivet underlag om bolaget har analyserat och beaktat inom vilka anläggningsdelar det kan uppkomma en ökad belastning som kan ge upphov till en förändrad riskbild. Länsstyrelsen bedömer dock att detta inte

utgör hinder för att tillåta den sökta utökningen av produktionen. Bolaget bör dock i det fortlöpande arbete som görs kontinuerligt inom ramen för egenkontrollen tillse att de risker som kan uppkomma till följd av en utökad verksamhet är föremål för riskanalys och erforderlig åtgärd om riskanalysen visar att det erfordras.

Ansökan om utökad produktion

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att bolaget får tillstånd att öka produktionen av blekt sulfatmassa från 320 000 ton/år till 350 000 ton /år.

Verkställighetsförordnande

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att verkställighetsförordnande meddelas.

Sammanfattningsvis

Länsstyrelsen anser att det bör föreskrivas moderna villkor i enlighet med Mark- och miljööverdomstolens praxis för de delar av verksamheten som har ett samband med den ansökta ändringen

MSB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) väljer med hänsyn till att aktuell prövning för ändringstillstånd, samt att befintliga processer inte kommer att ändras annat än genom trimning och effektivisering att begränsa sina synpunkter till följande:

Den uppdaterade säkerhetsrapport som bifogas ansökan beskriver såvitt MSB kan se befintlig verksamhet. Ytterligare kompletteringar kan komma att behöva göras beroende på hur stora förändringar de effektiviseringar som genomförs innebär. I den mån behov av nya riskanalyser föreligger ska sådana genomföras och beaktas vid planeringen av den framtida produktionen samt beskrivas i säkerhetsrapporten.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Principfrågor

Bolaget vill tillägga att och förtydliga följande till stöd för sin principiella uppfattning om förutsättningarna för ändring av villkor vid meddelande av ett ändringstillstånd.

Möjligheten enligt 24 kap 5 § st. 2 miljöbalken att föreskriva ändringar i de tidigare villkor som har ett samband med ändringen, avser enligt bolagets uppfattning situationer där den ansökta ändringen medför en tillkommande miljöbelastning beträffande en sedan tidigare villkorsreglerad parameter som i sig behöver villkorsregleras på grund av ändringen. I sådana situationer kan, med förarbetenas ord, inte de villkor som bör gälla för ändringen ses isolerat från de tidigare villkoren och vice versa utan det kan vara nödvändigt att ändra villkor som tidigare har meddelats för de delar av verksamheten som inte omfattas av ändringen. I den situationen ska en samlad bedömning göras, och ett vid behov ändrat villkor för den efter ändringen

samlade verksamheten kunna föreskrivas och då med beaktande av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Det som utlöser möjligheten till sådana ändringar är alltså om de av angivna orsaker är nödvändiga. Där detta inte är fallet utan också den ändrade verksamheten kan drivas inom redan gällande villkor för verksamheten i dess helhet är utgångspunkten den motsatta, det vill säga att tillstånd till ändringen ska medges utan ändring av gällande villkor.

Som bolaget uppfattar yttrandet, och även påtalat tidigare, eftersträvar länsstyrelsen i föreliggande fall dock att bolagets ansökan bör föranleda en samlad genomgång av för verksamheten föreskrivna villkor med begränsningsvärden för att vid behov skärpa dessa där av olika skäl, enligt länsstyrelsen, alltför stora marginaler finns mellan av bolaget accepterade villkor och i första hand de faktiska utsläppen.

Till särskilt stöd för detta åberopar länsstyrelsen uttalanden i förarbetena om förutsättningarna för att meddela ändringstillstånd när grundtillståndet är meddelat enligt miljöskyddslagen och de konsekvenser ett meddelat ändringstillstånd då kan medföra i form av kvarstående otidsenliga villkor. Dessa uttalanden gäller alltså just förutsättningarna för att i den situationen alls meddela ett ändringstillstånd och i uttalandena nämns inte ändrade uppdaterade villkor för verksamheten som en möjlighet att bemästra det beskrivna problemet för att ändringstillstånd ska kunna meddelas. Berörda förarbetsuttalanden kan därför än mindre åberopas till stöd för att på det sätt länsstyrelsen föreslår "modernisera" villkoren även när grundtillståndet är meddelat enligt miljöbalken. Frånvaron i förarbetsuttalandena om möjligheten till villkorsändringar vid meddelande av ett ändringstillstånd där grundtillståndet är meddelat enligt miljöskyddslagen utgör tvärtom som bolaget ser det ett tydligt stöd för att ändringstillstånd normalt, där det inte av ovannämnda skäl är nödvändigt, förutsatts bli meddelade utan ändrade villkor.

För en sådan samlad uppdatering av gällande villkor som länsstyrelsen eftersträvar har lagstiftaren istället anvisat omprövningsreglerna i 25 kap. 5 § st. 1 miljöbalken, alternativt möjligheten för tillståndsmyndigheten att tvinga verksamhetsutövaren till en ny förutsättningslös tillståndsprovning av hela verksamheten genom att inte godta att en ändrad verksamhet provas inom ramen för ett ändringstillstånd.

Reviderade villkor

Trots sin principiella inställning enligt ovan har bolaget i aktbil. 37 på där redovisade skäl accepterat betydande skärpningar av ett antal villkor i linje med av länsstyrelsen framförda önskemål, dels genom att acceptera att riktvärden i nuvarande begränsningsvärden utmönstras, och dels genom att acceptera delvis sänkta föreskrivna villkornivåer. Eftersom länsstyrelsen i aktbil. 39 uppenbarligen inte funnit bolagets eftergifter tillräckliga i vissa delar har bolaget nedan gjort en förnyad genomgång av berörda villkor med beaktande av bland annat uppdaterade utsläppssiffror avseende 2017 och 2018 (hittillsvarande del). Länsstyrelsens bedömningar har grundat sig på de utsläpp som redovisades i bolagets ansökningshandlingar, det vill säga till och med 2016.

Bolaget vill dock slå fast, dels att samtliga utsläpp till luft nedan ligger inom ramen för bästa tillgängliga teknik, BAT, och dels att bolaget därför vidhåller sin avvisande inställning till att vidta kompletterande utsläpps begränsande åtgärder, och därmed även att utreda förutsättningarna för sådana åtgärder.

Utsläpp av stoft från mesaugnen

Utsläppen av stoft från mesaugnen har under 2015 till och med 2018 uppgått till 65, 22, 14 och 13 mg/Nm³ under respektive år. De lägre utsläppen under 2017 och 2018 är ett resultat av genomförda åtgärder i mesaugnens rökgassystem. Trots de betydande eftergifter som redan gjorts efter länsstyrelsens synpunkter accepterar bolaget därför länsstyrelsens villkorsförslag enligt nedan.

- Halten stoft i utsläppet från mesaugnen får som medelvärde av minst 6 mätningar per år inte överstiga 40 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Ovanstående villkor ersätter villkor nr 2 i deldom 2003-10-30.

Utsläpp av stoft från barkpannan

Utsläppen av stoft från barkpannan har under 2015 till och med 2018 uppgått till 13, 9, 23 och 6 mg/Nm³ vid 6 % O₂ under respektive år. Länsstyrelsen har föreslagit att det nuvarande villkoret ska skärpas från ett riktvärde och årsmedelvärde om 100 mg/Nm³ vid 13 % CO₂ till 30 mg/Nm³ vid 6 % O₂ som medelvärde av minst 6 mätningar per år, medan bolaget accepterat 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Som länsstyrelsens noterat bedömer bolaget att utsläppen av stoft från barkpannan inte bedöms öka i någon nämnvärd omfattning vid den ökade massaproduktion som nu ansökt tillstånd avser.

Däremot bedöms utsläppen öka vid inom ramen för gällande tillstånd ökad pappersproduktion. Ett villkor måste ha höjd för tillståndsgiven produktion av papper.

Det är heller i sig inte rimligt att föreskriva ett villkor som motsvarar den miniminivå som gäller för barkpannan enligt förordningen 2013:252 om stora förbränningsanläggningar, vilket länsstyrelsen synes anse. Som redan länsstyrelsen påpekar i sitt yttrande gäller denna miniminivå endast vid vad som kan betecknas som normal drift och är försedd med ett antal reservationer för sin tillämpning. Trots de relativt låga utsläppen av stoft från barkpannan under senare år, vidhåller bolaget därför sitt accepterade villkor enligt nedan.

- Halten stoft i utsläppet från barkpannan får som medelvärde av minst 6 mätningar per år inte överstiga 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂.

Ovanstående villkor ersätter villkor nr 3 i deldom 2003-10-30.

Utsläpp av gasformigt processvavel

- Utsläppet av gasformigt processvavel från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn, reservförbränning och reservutluftning får uppgå till högst 50 ton per år.

Ovanstående villkorsförslag ersätter villkor nr 4 i deldom 2003-10-30.

Skillnader i uppgifter när det gäller gasformigt processvavel mellan ansökan och årliga miljörapporter som länsstyrelsens påtalat i sitt yttrande, beror på att de båda redovisningarna inte omfattar exakt samma emissionspunkter.

Utsläpp av svaga gaser

- Utsläppet av processvavel från smältalösare, hartskokeri och diffusa svaga gaser ska samlas upp och förbrännas i ett s.k. svaggassystem eller motsvarande. Resterande utsläpp från dessa källor får som årsmedelvärde inte överstiga 0,12 kg S/ton. Bolaget ska mäta utsläppen minst en gång per år.

Ovanstående villkorsförslag ersätter villkor 11 i Miljööverdomstolens dom 2009-12-09.

Utsläpp av stoft från sodapannan

Länsstyrelsen har även ifrågasatt villkoret för utsläpp av stoft från sodapannan. Detta villkor fastställdes dock av mark- och miljödomstolen efter prövotidsutredningar så sent som i deldom 2013-05-13 och gäller fullt ut från 2015. Villkoret är föreskrivet enligt modern praxis såväl när det gäller utformning som villkorsnivå.

Därtill kommer att utsläppen av stoft från sodapannan på grund av främst driftstörningar i reningsutrustningen uppgått till 50 mg/Nm³ torr gas under 2017 och 55 mg/Nm³ torr gas under 2018 från 36 och 28 mg/Nm³ torr gas under 2015 respektive 2016. Detta visar tydligt på att det nuvarande villkoret är rimligt.

I BAT-slutsatserna för produktion av massa, papper och kartong framgår att BAT-AEL avseende utsläpp av stoft från en sodapanna uppgår till högst 40 eller 50 mg/Nm³ stoft vid 6 % O₂ som årsmedelvärde (där det högre värdet avser en befintlig sodapanna med ett elfilter som närmar sig slutet av sin livslängd). Det gällande villkoret ligger alltså siffermässigt högre än BAT-värdet. Mot bakgrund av att de förhöjda värdena redovisade ovan för 2017 och 2018 främst förklaras av inträffade driftstörningar finns det anledning att erinra om att BAT-värdena endast är tillämpliga vid normal drift, medan föreskrivna villkor omfattar all drift.

Bolaget kan därmed inte se vare sig några förutsättningar eller behov av att i nuvarande sammanhang ändra villkoret utan anser att detta oförändrat ska lyda som

följer. Dock har bolaget givetvis ingen invändning mot om villkoret uppdateras genom att texten beträffande vad som gällde till och med 2014 tas bort, markerad nedan med hakar.

- Utsläpp av stoft från sodapannan får som årsmedelvärde [inte överstiga 80 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂. Från och med 2015 får utsläppet som årsmedelvärde] inte överstiga 60 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂. Kontroll av utsläppet ska ske genom mätning minst 6 gånger per år.

Utsläpp av svavelväte från sodapannan och mesaugnen

De villkor för utsläpp av svavelväte från sodapannan och mesaugnen som bolaget accepterat är föreskrivna enligt modern praxis såväl när det gäller utformning som villkorsnivå.

För bestämning av villkor enligt länsstyrelsens förslag saknas tillförlitliga data-underlag. Det kan dock konstateras att den skärpning länsstyrelsen eftersträvar jämfört med vad bolaget accepterat som mest motsvarar drygt 0,5 ton svavel per år från respektive källa. Så små skillnader ligger inom felmarginalen för tillämpade mätmetoder vid jämförelse med bedömda utsläpp av processsvavel från punktkällor om upp till 35 ton per år.

Vid den genomgång av villkoren som nu gjorts har bolaget uppmärksammat att det i villkoren för svavelväte av misstag har skrivits in i de av bolaget accepterade villkoren att dessa skulle avse månadsmedelvärden. Detta har korrigerats nedan. I övrigt vidhåller bolaget sina tidigare accepterade villkor.

- Utsläppet av svavelväte från sodapannan får inte överstiga 10 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Ovanstående villkor ersätter villkor nr 5 i deldom 2003-10-30.

- Utsläppet av svavelväte från mesaugnen får inte överstiga 50 mg/Nm³ torr gas mer än 5 % av drifttiden per månad under fler än två månader per kalenderår.

Ovanstående villkor ersätter villkor nr 6 i deldom 2003-10-30.

Utsläpp av kväveoxider

- Utsläppet av kväveoxider (NO och NO₂), räknat som NO₂, från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn och barkpanna får inte överskrida 550 ton/år. Utsläppet från sodapanna, mesaugn och destruktionsugn får som månadsmedelvärde inte överskrida 1,4 kg/ton blekt massa under fler än två månader per kalenderår.

Ovanstående villkorsförslag ersätter villkor nr 12 i deldom 2008-09-23 och villkor nr 18 i deldom 2013-05-13.

Utsläpp av AOX

- Utsläppet av AOX (klorerad organisk substans) med avloppsvattnet får som årsmedelvärde inte överstiga 0,2 kg per ton blekt massa

Ovanstående villkorsförslag ersätter villkor nr 15 i deldom 2009-06-17.

Buller

Bolaget godtar länsstyrelsens föreslagna justering i första stycket i det villkorsförslag som bolaget tidigare lagt fram.

Bolaget bekräftar också tolkningen av innebörden i föreslaget villkor för momentan ljudnivå som länsstyrelsen gjort i aktbil. 39 med det förbehållet att bolaget uppfattat förekomsten av ordet "heller" i sista meningen i st. 9 sid. 5 som en felskrivning.

I och med det uppfattar bolaget att den precisering av villkorsförslaget i denna del som länsstyrelsen saknat efterkommit.

Villkoret skulle därmed lyda enligt följande.

- Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än:

60 dB(A) måndag-fredag	kl. 06.00-18.00
50 dB(A) nattetid	kl 22.00-06.00
55 dB(A) övrig tid	

Arbeten som typiskt sett ger upphov till momentana ljudnivåer högre än 65 dB(A) får inte förekomma nattetid.

Ovanstående villkor ersätter villkor nr 13 i deldom 2008-11-12.

DOMSKÄL

Prövningens omfattning och avgränsning

Bolaget har ansökt om permanent tillstånd (ändringstillstånd) till en ökning av produktionen av blekt sulfatmassa vid Karlsborgs Bruk från högst 320 000 ton per år till högst 350 000 ton per år från och med år 2019.

Naturvårdsverket har motsatt sig att ett ändringstillstånd meddelas. Enligt Naturvårdsverkets uppfattning måste en prövning av hela verksamheten (både befintlig och ansökt) ske för att ett nytt tillstånd ska kunna meddelas.

Enligt 16 kap. 2 § första stycket miljöbalken får vid ändring av en miljöfarlig verksamhet tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd). Det är sökanden som genom sin ansökan anger ramarna för prövningen, men ytterst åligger det tillståndsmyndigheten att ta ställning till om en ansökan kan ligga till grund för prövningen, dvs. om avgränsningen är lämplig.

I förarbetena till bestämmelsen i 16 kap. 2 § miljöbalken om ändringstillstånd har angetts ett antal faktorer som har betydelse för bedömningen av frågan om det finns förutsättning för en begränsad prövning eller inte (prop. 2004/05:129 s. 62 f). Ett ändringstillstånd får förenas med nya villkor, och tidigare meddelade villkor som har miljömässigt samband med ändringen får ändras. Nya villkor som meddelas kan innebära en skärpning mot vad som tidigare har gällt.

Det gällande tillståndet för bolagets verksamhet vid Karlsborgs Bruk är meddelat med stöd av miljöbalken. Några egentliga svårigheter att skapa en helhetsbild av gällande tillstånd och villkor föreligger inte enligt mark- och miljödomstolens uppfattning. Domstolen bedömer vidare att storleken på den ansökta produktionsökningen i sig inte utgör ett hinder mot en begränsad prövning. Inte heller vad Naturvårdsverket i övrigt har anfört utgör enligt domstolens uppfattning hinder mot en sådan prövning. Domstolen bedömer sammantaget att det finns förutsättningar för en begränsad prövning av bolagets verksamhet i enlighet med bolagets ansökan.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Till ansökan har bifogats en miljökonsekvensbeskrivning daterad den 11 april 2017. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning uppfyller miljökonsekvensbeskrivningen tillsammans med de kompletteringar som skett under hand kraven i 6 kap. miljöbalken, och den kan därför godkännas.

Tillåtlighet och tillstånd

Bolagets ansökan avser tillstånd till utökad produktion av blekt sulfatmassa. Den ansökta produktionsökningen kommer att medföra att det totala utsläppet av ett antal ämnen till luft respektive vatten ökar. Ett tillstånd till ansökt produktionsökning förutsätter att de för verksamheten relevanta miljökvalitetsnormerna alltjämt följs.

Miljökvalitetsnormer för luft

När det gäller utsläpp till luft, framgår det av utredningen i målet att det gjordes spridningsberäkningar år 2006 inför den ansökan om tillstånd (ändringstillstånd) till produktionsökning som sedan gjordes under år 2008. Bedömningen var då att den totala verksamheten tillsammans med övriga källor som påverkar närområdet inte medförde några överskridande av miljökvalitetsnormerna för svaveldioxid, kväveoxider och partiklar. De föroreningsnivåer som inte får överskridas enligt normerna är desamma nu som vid tillståndsprövningen 2008–2009. Ifrågavarande utsläpp från Karlsborgs Bruk är numera lägre eller av samma nivå. Den ansökta produktionsökningen av sulfatmassa kommer således inte att medföra att miljökvalitetsnormerna för svaveldioxid, kväveoxider eller partiklar (PM10) överskrids.

Miljökvalitetsnormer för vatten

När det gäller utsläpp till vatten, leds utgående processavloppsvatten från bruket ut i Repskärsfjärden vid Kalixälvens mynningsområde. Dagvatten leds till Kalix älv och varmvattenavlopp vid rensriet leds till den närliggande Geviken. Sanitärt spillavloppsvatten leds till det kommunala reningsverket.

Statusklassningen för Repskärsfjärden är måttlig ekologisk status. Miljökvalitetsnormen för fjärden är satt till god ekologisk status år 2021. Den kemiska statusen

för Repskärsfjärden uppnår inte god status. Miljö kvalitetsnormen är satt till god kemisk status, men när det gäller kvicksilver och kvicksilverföreningar uppnås inte god kemisk status.

Den ansökta produktionsökningen innebär en viss ökning av utsläppen till vatten. Utredningen visar dock att utsläppen är lägre eller i nivå med vad som motsvarades av bedömningarna år 2008. Utsläppsökningen bedöms endast ge ett marginellt bidrag jämfört med övrig tillförsel. Den planerade produktionsökningen bedöms inte försämra den kemiska ytvattenstatusen eller den ekologiska statusen och inte heller någon relevant kvalitetsfaktor. Ökningen bedöms inte heller hindra att god status uppnås. Mark- och miljödomstolen bedömer att produktionsökningen inte kommer att medföra försämring av några kvalitetsfaktorer samt att det s.k. icke-försämringskravet följaktligen är uppfyllt.

Skyddade områden

Mark- och miljödomstolen bedömer att den ansökta produktionsökningen inte kommer att medföra något intrång på skyddade naturvårdsområden och att den inte heller kommer att medföra störningar av betydelse för skyddade områden.

Samlad bedömning

Mark- och miljödomstolen bedömer att verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön, med nu föreskrivna villkor, inte kommer att bli större än att den kan godtas. Domstolen finner att det inte föreligger något hinder mot att bevilja tillstånd till den sökta produktionsökningen utifrån de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken eller övriga tillåtlighetsregler som ska beaktas vid prövningen.

Tillstånd till ansökt produktionsökning kan således lämnas. Ändringstillståndet förutsätter emellertid en skärpning av vissa av de villkor som har meddelats för grundtillståndet.

Villkor

Inledning

Bolaget har under målets handläggning accepterat att vissa av de för den befintliga verksamheten gällande villkoren ska omformuleras och anpassas till rådande praxis gällande villkorsutformning. Bolaget har lämnat nya förslag till villkor som ska ersätta de nu gällande villkoren 2-6, 11, 13, 15 och 19. Bolaget har föreslagit att villkoren 18 och 12 stryks och ersätts med ett nytt gemensamt villkor nr 20 för utsläpp av kväveoxider till luft. När det gäller utsläpp av suspenderade ämnen till vatten godtar bolaget länsstyrelsens förslag att avgörandet av slutliga villkor skjuts upp under en provotid.

Nedan redogörs för mark- och miljödomstolens bedömning av sökandens villkorsförslag.

Villkor 2

Sökanden och länsstyrelsen är överens om att utsläppen av stoft från mesaugnen som medelvärde av 6 mätningar per år inte får överstiga 40 mg/Nm³ vid 6% O₂.

Domstolen bedömer att villkoret ska ändras i överensstämmelse med förslaget.

Villkor 3

Bolaget har föreslagit att utsläppen av stoft från barkpannan som medelvärde av 6 mätningar per år inte får överstiga 50 mg/Nm³ vid 6 % O₂. Enligt länsstyrelsens bedömning ska värdet istället ligga på 30 mg/Nm³ vid 6 % O₂, då 50 mg/Nm³ enligt länsstyrelsen inte kan anses utgöra BAT och länsstyrelsens eget förslag ligger i linje med kraven som gäller för stora förbränningsanläggningar.

Domstolen instämmer i bolagets tolkning av gällande regler för barkpannan. Det begränsningsvärde som ska innehållas idag följer av förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar. Begränsningsvärdet på 30 mg/m³ntg ska jämföras med det uppmätta genomsnittsvärdet för timmar, dygn eller månad efter validering (valideringsfaktorn 0,7). Värdet gäller dessutom för normal drift. Stofthalten i

utsläppen från barkpannan för sökt produktion har uppskattats till 25 mg/Nm³ntg vid 6 % O₂. Bolagets villkorsförslag med ett begränsningsvärde för halten stoft från barkpannan på 50 mg/Nm³ skulle motsvara 35 mg/Nm³ efter validering. Med hänsyn till att villkoret ska omfatta all drift bedömer domstolen att bolagets förslag till begränsningsvärde kan godtas.

Utsläppen från barkpannan år 2017 uppmättes till 23 mg/Nm³ntg men bolaget har påtalat att en viss marginal behövs till ett nytt begränsningsvärde då stoffhalten kan komma att påverkas om produktionen av papper utökas till den tillståndsgivna nivån. Även ur denna aspekt förefaller bolagets förslag rimligt.

De BAT-slutsatser som gäller för stora förbränningsanläggningar offentliggjordes den 17 augusti 2017. De är så kallade sidoslutsatser för verksamheten vid Karlsborgs Bruk. Dessa ska senast följas den dag som inträffar fyra år efter att nya huvudslutsatser offentliggjorts för huvudverksamheten. När det kommer att ske är idag inte känt. Det är inte klarlagt vilka konsekvenser BAT-slutsatserna för sidoslutsatserna får för barkpannan. Domstolen finner inte skäl att vid justeringen av villkoren för verksamheten i detta mål ta ytterligare hänsyn till de BAT-slutsatser som inte gäller idag och som kommer att gälla för verksamheten först i en avlägsen framtid.

Villkor 4

Bolaget och länsstyrelsen är ense om att nuvarande villkor gällande utsläpp av gasformigt processvavel från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn, reservförbränning och reservluftning ska sänkas från 100 till högst 50 ton per år som begränsningsvärde. Domstolen godtar bolagets förslag.

Villkor 5 och 6

Bolaget och länsstyrelsen är slutligen överens om utformningen av villkor för utsläpp av svavelväte från sodapannan respektive mesaugnen. Villkoren blir i stort sett oförändrade men omformuleras på så sätt att riktvärdet ersätts av ett begränsningsvärde.

BAT-AEL för utsläpp av TRS från mesaugnen ska som årsmedelvärde ligga i intervallet 1-10 men kan uppgå till 40 mg/Nm³ för mesaugnar som förbränner starka gaser vilket är fallet vid Karlsborgs Bruk. Vid normal drift kan därför värdet överskrida 40 mg/Nm³ och ändå ligga inom ramen för vad som motsvarar bästa tillgängliga teknik. Även förslaget till villkor gällande utsläpp av svavelväte från sodapannan är rimligt beaktat vad som är BAT.

Domstolen finner inte skäl att göra någon annan bedömning angående villkor för utsläpp av svavelväte från mesaugnen och sodapannan än vad bolaget föreslagit.

Villkor 11

Bolaget och länsstyrelsen är även överens om utformningen av villkor gällande utsläpp av processvavel från smältalösare, hartskokeri och diffusa svaga gaser. Domstolen godtar förslaget.

Villkor 12

Villkoret ska upphävas och ersättas av villkor 20.

Villkor 13

Bolagets förslag innebär att den särskilda reglering som gällde turbinhuset och den ombyggda pannan utgår. Länsstyrelsen och bolaget är överens om utformningen av villkoret.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att den ökade produktionen inte kommer medföra ökat buller vid närliggande bostadsbebyggelse. Bolaget har åtagit sig att justera villkoret så att rikt- och gränsvärdeskonstruktionen utgår. Domstolen anser inte att föreliggande ansökan motiverar en justering av de bullernivåer som framgår av villkoret, och accepterar bolagets förslag i den delen.

Utifrån vad som framgår av deldomen daterad den 12 november 2008 var syftet med regleringen av bullerbidraget från turbinhuset och den ombyggda pannan att dessa förändringar inte skulle medföra att den totala ekvivalenta ljudnivån vid bostäder höjdes till följd av dessa ombyggnader. Vid huvudförhandlingen i det nu

aktuella målet har det framkommit att bolaget utgått från att regleringen endast hade tillkommit för byggtiden vilket inte går att utläsa från deldomen daterad den 12 november 2008. Domstolen delar visserligen inte bolagets uppfattning men kan inte se syftet med eller behovet av särregleringen och godtar bolagets förslag att särregleringen ska utgå.

Enligt domstolens bedömning ska det av bullervillkoret framgå på vilket sätt kontrollen ska genomföras. Bolagets förslag till skrivning i den delen accepteras.

Villkor 14

Bolaget har inte föreslagit någon ändring av nu gällande villkor för utsläpp av TOC i avloppsvatten till recipient. Inte heller länsstyrelsen har föreslagit någon ändring.

Domstolen konstaterar att villkoret är konstruerat som ett rikt- och gränsvärdesvillkor vilket inte är i enlighet med rådande praxis. Det förefaller även som att bolaget när man refererar till villkoret betraktar det som ett sådant (presentation vid huvudförhandlingen sid 3) och även länsstyrelsen påtalade vid förhandlingen att den inledande skrivningen i villkoret avser ett gränsvärde. I enlighet med vad som ovan angetts så kan domstolen vid ett ändringstillstånd ändra de villkor som berörs av ändringen. I detta fall rör ändringen en ökning av den årliga produktionen av sulfatmassa. Av redovisningarna i målet framgår att mängden utsläppt TOC kommer att öka något till följd av den utökade produktionen. Detta innebär enligt domstolens bedömning att samtliga villkor som berör eller påverkas av massa-produktionen kan revideras vid behov och att villkoret både kan och ska ändras.

Den delen av villkoret ska utgå, som anger att om utsläppet av TOC under en kalendermånad som månadsmedelvärde överskrider 9,5 ton per dygn ska bolaget inom en månad efter detta konstaterats underrätta tillsynsmyndigheten och redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta för att en upprepning inte ska ske. Det förefaller självklart att bolaget ska vidta åtgärder om uppmätta värden indikerar att det föreligger risk att ett utsläppsvillkor inte kan innehållas. Dagens

gränsvärde, som innebär att utsläpp med avloppsvatten som årsmedelvärde inte får överskrida 8,5 ton per dygn, innehålls idag med väldigt god marginal. Bolaget har uppskattat att emissionerna av TOC, vid en produktion av blekt massa motsvarande 350 000 ton/år och produktion av papper motsvarande 175 000 ton/år, kommer att uppgå till 6,5 ton per dygn beräknad som årsmedelvärde med variation i intervallet 5,0-8,5 ton per dygn beräknat som månadsmedelvärde. Det nu gällande gränsvärdet ligger alltså som årsmedelvärde 1 ton över vad som maximalt beräknas uppmättas som månadsmedelvärde. De uppmätta årsmedelhalter som redovisats för åren 2015-2017 varierar mellan 4,9 till 5,4 ton per dygn.

BAT-AEL för utsläpp till vatten anges som COD i kg per ton lufttorr massa. Bolaget mäter TOC och räknar om värden till COD. BAT-AEL som årsmedelvärde vid normal drift vid den ansökta produktionen på 350 000 ton per år har beräknats motsvara intervallet 2,5-7,4 ton TOC per dygn. Enligt domstolens bedömning ska bolaget vid den sökta produktionen kunna innehålla ett villkor om 7,4 ton TOC per dygn för den totala driften med tillräcklig marginal, särskilt beaktat att värdet utgör ett årsmedelvärde. Villkor 14 justeras i enlighet med detta.

Villkor 15

Länsstyrelsen har inte haft några synpunkter rörande bolagets förslag till villkor. Villkoret kontrolleras genom provtagning med automatisk provtagare och analys av dygnssamlingsprover. Domstolen godtar förslaget.

Villkor 16

Idag regleras utsläppen av suspenderade ämnen (SÄ₇₀) i avloppsvattnet med ett riktvärdeslikt villkor som innebär att halten som årsmedelvärde inte får överstiga 325 kg per dygn. Om halten överskrids ska bolaget inom en månad redovisa vilka åtgärder bolaget vidtagit eller har för avsikt att vidta. Av villkoret framgår även att grov förfiltrering får genomföras av vattenproven före analys vid förekomst av hinnkräftor.

Bolaget har haft problem att uppnå de värden som gäller som BAT-AEL och har därför hos miljöprovvningsdelegationen (MPD) vid Länsstyrelsen i Norrbottens län

sökt dispens från de krav som följer av industriutsläppsförordningen för massa- och pappersindustrin. MPD meddelade beslut angående dispensen den 20 september 2018 och meddelade följande alternativa värden. Utsläppet av TSS ska mätas som SÄ GF/A.

- ☞ Följande högsta tillåtna BAT-AEL-värden ska tillämpas vid beräkning av högsta tillåtna utsläpp av suspenderade ämnen till vattenrecipient från bolagets verksamhet i Karlsborg, Kalix kommun.

	30 sep 2018 – 31 dec 2018	1 jan 2019 – 31 dec 2019	1 jan 2020 – 29 sep 2022
BAT 19 Tillverkning av blekt sulfatmassa:	2,6 kg/t	2,4 kg/t	2,2 kg/t
BAT 50 Papperstillverkning:	1,6 kg/t	1,1 kg/t	0,7 kg/t

Länsstyrelsen har föreslagit att avgörandet av slutliga villkor för utsläpp av suspenderade ämnen till recipient skjuts upp under en prövotid och att bolaget under utredningstiden ska vidta åtgärder med målsättning att innehålla de beslutade alternativvärdena enligt ovan. Länsstyrelsen förordar att en provisorisk föreskrift ska gälla under prövotiden som ett riktvärde men har inte föreslagit vilket värde som kan vara rimligt.

Bolaget har accepterat att frågan avgörs efter en prövotid och har föreslagit en utredningsföreskrift men anser att det inte behövs några provisoriska föreskrifter under den tid utredning pågår.

Eftersom bolaget inte kunnat presentera vilka halter som är rimliga att uppnå när det gäller villkor för den samlade driften, d.v.s. både under normala och onormala förhållanden, accepterar domstolen att frågan utreds under en prövotid i enlighet med bolagets och länsstyrelsens förslag. Det befintliga villkoret nr 16 ska därför upphävas.

Villkor 19

Bolaget anser att villkor 19 som reglerar utsläppen av stoft från sodapannan är ett modernt miljövillkor. Villkoret fastställdes i deldom daterad den 13 maj 2013 efter en utredning under provotid. Bolaget menar att utsläppen är sådana att man inte skulle klara ett lägre utsläpp än dagens villkor, d.v.s 60 mg/Nm³ torr gas vid 6 % O₂.

Länsstyrelsen står fast vid att det inte är rimligt att begränsningsvärdet ska vara 60 mg/Nm³ trots att stofthalterna som årsmedelvärde år 2017 och 2018 uppgått till 50 respektive cirka 55 mg/Nm³.

Domstolen delar bolagets inställning att villkoret är modernt och motsvarar vad bolaget idag visat att det klarar att innehålla då onormal drift också ska inkluderas. Villkoret har fastställts efter en provotid, och inom ramen för denna ansökan om produktionsökning har inga ytterligare utredningar vidtagits om åtgärder för att ytterligare minska utsläppen av stoft från sodapannan. Domstolen godtar bolagets förslag till villkor.

Villkor 20

Naturvårdsverket framförde inledningsvis invändningar gällande det sätt bolaget redovisat hur man anser sig uppfylla BAT-AEL-värden och hur dessa har beaktats i bolagets villkorsförslag.

Länsstyrelsen har inte invänt mot bolagets förslag att de idag för verksamheten gällande villkoren 12 och 18 ska utgå och ersättas av ett nytt gemensamt villkor för utsläpp av kväveoxider räknat som NO₂ från sodapanna, mesaugn, destruktionsugn och barkpanna.

Enligt domstolens bedömning har bolaget redovisat på vilket sätt man anser sig uppfylla gällande BAT-AEL-värden för sodapanna, mesaugn och destruktionsugn samt att utsläppen från barkpannan avseende kväveoxider inte överskrider vad som anges i förordningen (2013:252) om stora förbränningsanläggningar. Domstolen ser

inget hinder mot att villkoren för utsläpp av kväveoxider från sodapannan, mesaugn och destruktionsugn tillsammans med villkor för utsläpp av kväveoxider från barkpannan ersätts av ett gemensamt villkor i miljötillståndet. De BAT-AEL-värden som verksamheten omfattar ska ändå uppfyllas och avser enbart den normala driften. Domstolen godtar bolagets förslag

Uppskjuten fråga och provisorisk föreskrift

Som framgår under rubriken ”Villkor 16”, anser mark- och miljödomstolen att frågan om fastställande av slutliga villkor för utsläpp av suspenderade ämnen i avloppsvattnet ska skjutas upp under en prøvotid.

Under prøvotiden ska bolaget utreda de tekniska, miljömässiga och ekonomiska förutsättningarna för att begränsa utsläpp av suspenderande ämnen mätt som SÄ GF/A. Domstolen delar bolagets uppfattning att målsättningen för utredningen ska vara att utsläppsnivåerna för TSS enligt BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong (2014/687/EU) BAT 19 (tabell 1) om 1,5 kg/ADt och BAT 50 (tabell 20) om 0,35 kg/ADt ska innehållas. Av redovisningen ska dock även framgå förslag till villkor gällande de totala utsläppen av suspenderade ämnen till recipienten, d.v.s. villkor som ska gälla under normal och icke normal drift. Utredningen ska omfatta frågan om vad som kan betraktas som normal drift.

Bolaget ska redovisa resultatet av utredningen och förslag till slutliga villkor senast den 31 oktober 2022.

Domstolen delar inte bolagets uppfattning att det är tillräckligt att under prøvotiden sträva mot de värden som MPD fastställt i sitt dispensbeslut och att lämna utsläppen av suspenderade ämnen oreglerade i miljötillståndet. Bolaget avstod vid huvudförhandlingen från att redovisa ett förslag till målsättningsvärde för utsläppen av suspenderade ämnen för de samlade driftförhållandena. Domstolen ser därför svårigheter att fastställa provisoriska föreskrifter för utsläpp av suspenderade ämnen som omfattar all drift. Av det skälet fastställs de av MPD fastställda dispensvärdena som provisorisk föreskrift för den normala driften. I dispensbeslutet anges värdena

för suspenderade ämnen som TSS i kg relaterat till ADt (Air Dry ton, ton lufttorrt massa uttryckt vid 90 % torrhalt) men att utsläppet av TSS ska mätas som SÄ GF/A. I den provisoriska föreskriften anges värdena direkt som SÄ GF/A.

Tillsynsmyndigheten bör genom delegation ges möjlighet att under prövotidsförfarandet föreskriva villkor om vad som är att betrakta som normala respektive onormala driftförhållanden gällande den provisoriska föreskriften. Ett sådant villkor skulle t.ex. kunna reglera hur stor andel av den totala driften som kan anses utgöra onormal drift. I ett inledande skede torde en högre andel kunna godtas än i ett senare skede, detta mot bakgrund av det kommer att förflyta tämligen lång tid innan villkorsfrågan avgörs slutligt.

Meddelade delegationer

Miljödomstolen har i deldomarna 2003-10-30, 2007-08-24 och 2009-06-17 i mål nr M 58-03 meddelat följande delegationer till tillsynsmyndigheten:

2003-10-30: ”Åt tillsynsmyndigheten överläts att fastställa de villkor som kan erfordras i följande avseenden.

D1. Hanteringen av avfall inom verksamhetsområdet.

D2. Om bolaget påbörjar användning av komplexbildare bemyndigas tillsynsmyndigheten förelägga bolaget att till tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer utreda förutsättningarna att begränsa utsläppen till vatten av komplexbildare och föreskriva erforderliga villkor för sådana utsläpp.”

2007-08-24: ”Miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fastställa de villkor som kan krävas avseende efterbehandling av förorenade områden.”

2009-06-17: ”Miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fastställa de ytterligare villkor som kan behövas avseende utsläppen av TOC, SÄ₇₀ och klorat.”

Ingen av parterna har påkallat upphävande eller ändring av de meddelade delegationerna och mark- och miljödomstolen finner heller inte någon anledning att

upphäva eller ändra besluten om delegation till tillsynsmyndigheten. Eftersom nu gällande villkor nr 16 om suspenderade ämnen upphävs, ska dock den meddelade delegationen i deldom meddelad den 17 juni 2009 i mål nr M 58-03 upphävas i den del som avser villkor rörande utsläpp av suspenderade ämnen, SÄ₇₀.

Verkställighet m. m.

Bolaget har framställt ett yrkande om att mark- och miljödomstolen meddelar ett verkställighetsförordnande men har inte angett några andra skäl än att bolaget redan har kapacitet för den produktionsvolym bolaget nu söker tillstånd till. Det motiv som framförts utgör enligt domstolen inte tillräckliga skäl för att meddela verkställighet och yrkandet ska därför avslås.

Då det rör sig om ändringstillstånd för en befintlig verksamhet saknas skäl att fastställa en igångsättningsperiod.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (MMD-01)

Överklagande senast den 8 mars 2019.

Kristina Johnsson

Åsa Larsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Kristina Johnsson, ordförande, och tekniska rådet Åsa Larsson samt de särskilda ledamöterna Gunnar Önnvall och Tore Forsberg.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.